

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inerate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Pravilnik za naše požarne podpore

I. Vsak Domoljubov naročnik, ki je v mesecu januarju poravnal celoletno naročnino za leto 1935, prejme od uprave »Domoljub« podporo v znesku 1000 Din, ako mu v tem letu hiša, v kateri redno stanuje, pogori, da v njej ni mogoče več stanovati. Isto velja za naročnike, ki nimajo lastne hiše, pa jim ob požaru hiše pogori stanovanjska oprava.

II. Naročnik »Domoljub« je oni, na čigar naslov list prihaja, oziroma kdor je vpisan pri poverjeniku, neglede na to, kdo je dal denar za naročno listo.

III. Naročniki, ki prejema list pri poverjeniku, naj tam plačajo celoletno naročnino v zgoraj navedenem času in poskrbe, da besta seznam naročnikov in naročnina pravočasno odposlana »Domoljubovici upravi« v Ljubljani.

IV. Naročnik-pogorelec naj naznanilo o požaru priloži potrdilo županstva in župnega urada, da mu je brez lastne krivde pogorela

stanovanjska hiša ali stanovanje, in da je — če prejema list pri poverjeniku — res pravočasno plačal celoletno naročnino za leto 1935.

V. Požarna podpora se ne izplača, četudi bi bili izpolnjeni vsi drugi pogoji:

1. pogorelec-naročniku, ki je požar sam povzročil;

2. naročniku, ki mu pogore samo gospodarska poslopja: hlev, skedenj, svinjaki, stelnik, kolnica, kozolec itd.;

3. stanovanjskim podnajemnikom;

4. lastniku dveh ali več stanovanjskih hiš, ako mu pogori hiša, v kateri redno ne stanuje.

Če pogori hiša moža, čigar žena je naročena na »Domoljub«, ali hiša očeta, čigar sin ali hči prejema »Domoljub«, pogorelec nima pravice do podpore.

Uprava »Domoljub« se bo tega pravilnika točno držala in prošnji neupravičencev ne bo uvaževala.

Kje smo?

Z nas'opom sedanje vlade g. Jevtiča smo bili vsi prepričani, da se začenja za našo državo nova doba, in sicer prav znatno boljša. Čeprav so se novi gg. ministri še komaj dobro ogreli na svojih sedežih, vendar moremo že danes reči, da nas naši upi nikakor niso varali. Vsaj za področje finančnega ministrstva, ki je nedvomno eno najvažnejših v državi, trdimo to lahko že danes, kajti novi g. finančni minister dr. Milan Stojadinović je že v teh kratkih tednih prav očitno dokazal, da namerava prav z železno metlo pomesti z usodepolnimi gospodarskimi grehi prejšnjega režima, ki bo ostal zapisan v naši zgodovini s prav neslavnimi sponami, čeprav je grozilo naše slovensko »naprednjaštvo« vsakemu z bričem in hudicem, ki se je le upal misliti, da vlada Uzunović-Kramerjeve JNS ni najboljša, kar jih je svet kdaj videl. Če bodo še ostali ministri tako pridno »strgali stari kvase«, kakor dela to g. finančni minister, potem smo lahko prepričani, da gremo res novim, in sicer prav mnogo boljšim časom nasproti, pa čeprav škripajo tisti, ki so imeli še nedavno vse oblast v rokah, z zobmi, ker pač čuti, da njih zvezda za vedno zahaja.

Že pred kratkim smo na tem mestu navedli nekaj važnih izjav g. Jevtiča in g. Stojadinoviča, nanašajočih se na gospodarstvo, a še prej, nego smo pričakovali, so sledila tem besedam še važnejša dejanja. Tako je bil na pr. ustanovljen pod vodstvom finančnega ministra poseben gospodarski odbor vseh ministrstev gospodarskega značaja, kar nam jamči za to, da se bo vodila odselej vsa naša gospodarska politika smotno in enotno in ne bo vlekel vsak na svoj konec, kakor je bilo to doslej in kar je

privedlo vse naše gospodarstvo tudi na rob propada. Drugič je znižala Narodna banka na pritisk g. Stojadinoviča obrestno mero od 6,5 na 5%, kar je nedvomno že jako lep korak naprej in kar bo gotovo kmalu ugodno vplivalo na splošno znižanje sedanjih nevzdržnih obrest. Tretjič je g. Stojadinović vrnil javnosti in časopisju svobodo razpravljanja o gospodarskih vprašanjih in je tudi sam javno razkril nekatere grehe dosedanje naše finančne politike, o katerih so sicer čivkali že vrabci na strehah, a o čemer prejšnji režim ni dovolil niti črhni. Tako bi lahko našli še nekaj vse hvale vrednih ukrepov g. Stojadinoviča, o katerih smo prepričani, da bodo imeli že prav kmalu ugoden vpliv na vse naše gospodarstvo. Da v tem pogledu ne pretiravamo, nam najlepše dokazuje dejstvo, da je pod prejšnjim režimom naš kredit v inozemstvu nevzdržno padel, a da je začel že z dosedanjimi ukrepi g. finančnega ministra vnovič prav vidno rasti in so se na pr. naši državni papirji zadnje čase v Parizu in drugod zopet precej okrepili.

Lahko pa trdimo, da je bil tudi že skrajni čas, kajti nesrečni režim Uzunović-Kramerjeve JNS je pustil na gospodarskem polju za seboj pravo razdejavanje. Da je to res, ve vsak kmet sam najbolje, a ne tajijo pa tega niti uradna poročila naše Narodne banke, kdor jih zna le količkaj brati. Kar pogledamo, kako strašno so na pr. padle cene samo rastlinskih pridelkov našega kmeta v zadnjih šestih letih. Za kar je dobil leta 1928 naš kmet še 131 Din, je prodal

leta 1929 samo še za 102,3 Din,
leta 1930 samo še za 72,5 Din,
leta 1931 samo še za 70,6 Din

leta 1932 samo še za 61,6 Din,
leta 1933 samo še za 52,7 Din,
leta 1934 samo še za 57,9 Din.

V kratkih šestih letih so torej padle cene vseh kmetijskih rastlinskih pridelkov za 56%, ali več kot za polovico.

Isto opažamo pri cenah za živino in živalskih proizvodov. Kar je prodal kmet leta 1928 še za 106 Din, je prodal

leta 1929 komaj še za 95,8 Din,
leta 1930 komaj še za 86,4 Din,
leta 1931 komaj še za 58,6 Din,
leta 1932 komaj še za 57,3 Din,
leta 1933 komaj še za 57,1 Din,
leta 1934 komaj še za 55,8 Din.

Torej ista slika. V šestih mesecih so padle cene tej vrsti kmetijskih pridelkov za 59%, ali za polovico.

Če pa pogledamo na drugi strani cene industrijskih izdelkov, torej stvari, ki jih mora kmet kupovati, pa vidimo, da so padale cene v navedenih letih takole:

Za kar je plačal kmet leta 1928 še 93,9 Din, je dobil

leta 1929 za 89,2 Din,
leta 1930 za 75,2 Din,
leta 1931 za 68,5 Din,
leta 1932 za 68,1 Din,
leta 1933 za 68,4 Din,
leta 1934 za 64,9 Din.

To pomeni, da so se cene industrijskih potrebščin znižale komaj za 30%, ali niti za eno tretjino. Če torej povzamemo, dobimo naslednjo sliko.

cene rastlinskih pridelkov so padle za 56%,
cene živalskih pridelkov so padle za 49%,
cene industrijskih izdelkov so padle za 30%.

Slično sliko dobimo, če pogledamo in primerjamo cene blaga, ki ga uvažamo in izvažamo. Kar smo prodali v inozemstvo leta 1928 še za 117 Din, za to smo dobili leta 1934 komaj še 60,1 Din, ali z drugimi besedami, te cene so padle v letih neomejenega gospodarstva Uzunović-Kramer-Pueljeve JNS za 49%, ali za polovico, a cene onih izdelkov, ki smo jih morali uvažati, so padle v tej dobi komaj o. 35,2 Din na 68 Din, ali za 29%.

Toda te gole številke nam povedo še mnogo, mnogo premalo. Ne gre samo za to, da so danes cene vseh kmetijskih pridelkov po precej več kot polovico manjše nego so bile leta 1928, temveč kmet mnogo svojih pridelkov sploh ne more več vnovečiti. Vsak kmet dobro ve, koliko voz zelja, koliko litrov mleka itd. ostane danes neprodanega, ker nihče ne vpraša po njem. S tem so se kmetijski dohodki seveda še mnogo bolj zmanjšali, nego nam pa kažejo zgorajšnje številke. Vsak kmet pa na drugi strani dobro ve, da so se njegova bremea v teh nesrečnih letih prav občutno povečala.

RAZGLED PO SVETU

Važna poslanica ameriškega državnega predsednika

Predsednik Roosevelt je nedavno prišel pred oboje zbrani kongres in v jedrnatih besedah povedal navzočim in obenem vsemu ameriškemu narodu, kaj zahteva v bodoče od kongresa. Predvsem je zahteval, da se mora odpraviti »dola« ali brezposelna podpora. Združene države v bodoče nikakor ne morejo več podpirati brezposelnih, pač pa je treba ustvariti delo. Potem je razvil pred kongresom ogromen program vladnega dela in je zahteval, da ta dela vzamejo najmanj 3.500.000 brezposelnih v svojo oskrbo. Računa se, da bo vzelo nekako 900.000.000 dolarjev še za podpo-

ro brezposelnim, predno bo direktni program predsednika, da se ustvarijo dela, pripravljen in goden za javnost. Glasom načrta predsednika Roosevelta, bo lahko sleherni, ki je telesno zdrav, imel delo najkasneje 1. julija leta 1936. Predsednik je prepričan, da če dobi vladno delo, ozir. javno delo 3.500.000 oseb, da bo s tem pomagano nadaljnim 3.500.000 brezposelnim, in da bo tekom dobrega leta najmanj 7.000.000 brezposelnih na delu, ki ne bo začasno, pač pa trajno. Predsednik je priporočil tudi brezposelno zavarovalnico in starostno pokojnino.

Posaarcje — Koroška

Koroški Slovenec primerja zadnje ljudsko glasovanje v Posaarcju z onim pred 15 leti na Koroškem. Med drugim ugotavlja sledeče:

Vzporejanje letošnjega posaarskega plebiscita s koroškim pred petnajstletjem, je zanimivo in poučno. Tam gledamo strogo zaveden in odločno katoliški narod, ki se zaveda svojih pravic in dolžnosti, pri nas pa sta danes in pred petnajstletjem dve petini ljudstva odtujeni narodu in cerkvi, odtujeni po večdesetletnem smotrenem raznarodovanju. Razlika med nami in Posaarcji je najprej ta, da naša zgodovina ne pozna šolstva z maternim jezikom in narodnim duhom sem od ustanovitve prve šole v deželi do danes, posaarska mladina pa pohaja že sto let samo v nemške šole. Posaarcji so veliki med dvema urejenima in starima državama in so imeli 15 let časa za pripravo in premislek k tako usodnemu koraku. Koroško glasovanje se je vršilo komaj dve leti po razsulu stare monarhije in je narod stal pred volitvijo med komaj rojeno Jugoslavijo in — vsaj zanj in tedanje Nemce staro Avstrijo. V očigled tedanjim tisočerm drugim skrbem je kratkovidno pripisovati neuspeh Jugoslavije preprosti propagandi koroških po-

verjenikov Jugoslavije, kvečjemu nekemu pretiranemu optimizmu. Enako kratkovidno je beležiti končni glasovanski izid na konto dobro preračunane nemške propagande. Poleg mednarodne komisije s sedežem v Celovcu in »87« antantnih častnikov, ki so prisostvovali glasovanju v občinah kot nevtralni člani, je o bodoči politični pripadnosti glasovalo ljudstvo glasovalnega ozemlja in se nedvomno tudi na avstrijske obljube z večino 6746 glasov izreklo za Avstrijo.

Glasovanje je vrnilo Posaarce Nemčiji in jim s tem zagotovilo neoviran narodni obstoj in razvoj. Koroške Slovence je glasovanje pred 15 leti dodelilo Avstriji kot narodno manjšino in avstrijska republika ima lepo priložnost, da v ravnanju z narodno manjšino na Koroškem dokaže svojo narodnostno pravičnost.

AVSTRIJA

s Avstrijske občine in Habsburgovci. Ob 22 letnici Otona Habsburškega je čutilo doslej 450 avstrijskih občin potrebo, da ga izvljijo za častnega občana. Namen je prozoren: poudariti hočejo, da si žele povrnitev Habsburgovcev. Velik del prebivalstva pa noče o tem ničesar slišati, temveč obožuje Hitlerja in želi zedinjenja z Nemčijo.

s Razno. Na Silvestrov večer se je vračal skozi Plešivec domov v Črezdol zasebnik Tomaž Müller. V gošči je strmoglavil čez 60 m visoko skalo ter se ubil. — V Blačah na Zili je umrl Jože Abnja. — V Mohličah so pokopali mlado ženo in mater Tončko Kajžer. — Dne 3. februarja pride v Celovec kancler dr. Šušnik. — 70 letnico rojstva obhaja v februarju bivši koroški deželni glavar dr. Lemisch.

BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette, Paris

Odpremila denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: BELGIJA: No 3004-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1455-45 Rotterdam. LUKSEMBURG: No 1067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznico.

— Gorelo je gospodarsko poslopje gostilne »Pri kroni« v Velikovecu. — Pogorel je veliki hlev ob mestni klavni v Celovcu. — V Sent Stefanu pri Vovbrah je zapustila solzno dolino 22 letna Alojzija Gregore iz Naborjeta pri Trbižu. — Umrla je najstarejša Grebinjčanka 89 letna Marija Druck. — V Blačah na Zili je preminula stara Ščipčeva mati.

BOLGARIJA

s Ostavko je podala bolgarska vlada. Krimona Georgijeva. Novo vlado je sestavil vojni minister Penčo Zlatov. Zunanji minister je ostal Kosta Batolov, ki je porok, da se zunanja politika bolgarske vlade bistveno ne bo spremenila. Pišejo, da je ostavko vlade Georgijeva povzročil bolgarski neuspeh v Zenevi, ker je Društvo narodov odklonilo predloge bolgarske vlade glede odplačevanja tujih dolgov. Georgijeva vlada menda tudi ni uživala zaupanja višjih vojaških krogov. Vso oblast v državi je sedaj prevzela vojska. Večino policijskih ravnateljev je nova vlada odstavila in na njih mesto imenovala oficirje aktivne vojske. V Bolgariji vladajo torej za enkrat izredne razmere.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Kako strašna je slepota človeka. Inženjer Hornis je zbežal pred maščevalnimi hitlerjevci iz Nemčije v Češkoslovaško. Tu je bil umorjen in sicer od nemških hitlerjevcev, ki so se pripeljali v ta namen za njim iz Nemčije. Napadaleci so se s svojim avtomobilom dvakrat peljali skozi Prago in zasledovali inž. Hornisa. Šele v Kladnu so ga ujeli in ga umorili v hotelski sobi na strašen način. Najprej so ga po rokah žgali, nato po glavi tolkli. Šele ob koncu so mu prestrelili glavo in prsa. To je sedaj že drugi primer, da nemški državljani na češkoslovaškem ozemlju pobijajo svoje nasprotnike. Pokojni Hornis je iznašel nov način borbe proti letalom. Bil je znan kot najboljši nemški strokovnjak za radio-telegrafijo. Uspelo mu je, da je pred nekaj dnevi iznašel posebno uporabo kratkih valov, s katerimi lahko ustavlja letala v zraku. Nemški vojaški krogi so izvedeli za to iznajdbo in ni izključeno, da so tvegali umor, da bi se postal iznajdba.

AMERIKA

s Drobiž. V Chicagi je umrl 56 letni Janez Ves iz Mengša pri Domžalah. — V Little Falls je preminula 43 letna Jožefa Miklavc, roj. Pirnat, iz Bočne pri Gornjem gradu. — V Buenos Airesu v Argentini je odšla v večnost Metodija Veljiček. — V Albionu Iowa je izginil brez sledu Frank Rozanič. — V La Salle Ill. je zapustil solzno dolino Alojz Bedenko. — V Chicagi Ill. je umrl prekmurski Slovenec 44 letni Steve Vučko iz Gornje Bistrice. — V Milwaukee so odšli v večnost: 57 letna Roza Grašič od Sv. Florijana na Sp. Stajerskem in 79 letni Janez Kožak. — V Sankville Wis. je na veke zatisnil oči Oto Rak. — V Sheboyganu je v bolnišnici sv. Nikolaja v Gospodu zaspal hrvaški rojak 59 letni Alojz Mejanič. — V Frontenac Kaus. so djali v grob 30 letnega Alojzija Slaka iz Leobna na Stajerskem. — Ubit je bil v premogovniku v Broughtonu Pa. 57 letni Frank Cvetan iz Celja (?) na Notranjskem. — V Clevelandu so umrli: 54 letni Jožef Znidarski, doma nekje pri Ložu, 54 letni Janez Kužnik iz Sardinje vasi pri Žuženberku.

Te razmere je mogoče vzdržati eno leto, tudi dve, dlje pa ne. Toda pri nas so trajale dolgi šest let in tudi prihodnjih par let še ni pričakovati, da bi se bistveno izboljšala, kajti na vsem svetu ni finančnega ministra, ki bi mogel čez noč ozdraviti tako do dna uničeno gospodarstvo, kakor ga ni gospodarja, ki bi mogel v enem letu poplačati v teku let se množee dolgove.

Prav nič ne pretiravamo zato, če smo dejali, da je pripeljal prejšnji režim našega kmeta prav na rob popolnega gospodarskega propada. Ali ga bo mogel novi g. finančni minister v zadnjem hipu ustaviti? Po pravici lahko rečemo, da gledamo nanj z največjim upi, kajti prepričani smo — in v raznih svojih izjavah nam potrjuje to tudi sam — da bo skušal poseči s svojo odločno in smotreno roko na vsa gospodarska področja. In ker tvori kmetijstvo temelj vsega našega narodnega gospodarstva, ni dvoma, da imamo kmalu pričakovati ukrepov, ki se bodo neposredno tikali tudi kmetijskega gospodarstva.

Ameriški admiral Byrd, ki je povedel svojo ekspedicijo na Južni tečaj in se sedaj vrača v domovino.

Italijanski časopis »Corriere della Sera« odkrito zahteva zasedbo neodvisne afriške države Abesinije.

118 let stara vdova nekega muslimanskega vladarja živi v pokrajini Herot v severni Indiji.

Prepovedano je delo »na akord« v Franciji.

Strašni snežni viharji divjajo po vseh krajih Združenih držav ameriških.

Vsesvjetski kongres se je začel dne 25. januarja v Moskvi.

Monopol na kavo in sladkor uvede denarja potrebna Romunija.

Za 50% je znižal uvozno carino na pivo ameriški državni predsednik Roosevelt.

Velike demonstracije delavcev in državnih uradnikov zaradi znižanja plač so bile v belgijskem Bruslju.

Pruski ministrski predsednik Göring je odpotoval na Poljsko »na lov«.

Hitler obišče takoj po priključitvi Posavarja k Nemčiji Posavarje.

Nemški jezik bodo morali obvladati italijanski orožniki v južni Tirolski.

Državno šolo za časnike ustanove v Berlinu. Vzgoja seveda narodno-socialistična.

6.100.000 radijskih naročnikov je v — Nemčiji.

Oglaš. in prod. št. 23762 od 19. XI. 1934

Velik protestni shod proti italijanskemu preganjanju grškega življa v Dodekanezu, je bil v Atenah.

Mednarodno razsodišče v Haagu bo razpravljalo o pritožbi Grčije proti zatiranju grške manjšine v Albaniji.

Župnija in liturgično gibanje

Silno lepo napreduje cerkveno versko in zlasti liturgično gibanje na Poljskem. Mnogo pripomore k temu urejeno življenje po župnijah, katerih pomen je poljski kardinal dr. Hlond pojasnil poljskemu ljudstvu v posebnem pastirskem listu. Krasne misli za liturgično obnovo v zvezi z župnijo pa je podal še v posebnem pastirskem listu, kjer piše med drugim: Kako pomenljivo in nadvse lepo je, če človek vidi po župnijah, ki imajo zmisel za višje nadnaravno življenje, kako se med sv. mašo domača mladina zgrinja pri svojem župniku. Ni pri sv. daritvi kot gledalec ali nema priča in kot udeleženec, ki nič ne misli ali slučajni poslušalec. V takih župnijah verniki poznajo obred sv. maše, razumejo njene glavne dele, se združujejo z duhovnikom, z njegovimi molitvami in nameni, se notranje udeležujejo bogocastja in z njim živé. V takih župnijah ljudstvo spremlja daritev svojega pastirja z masnimi spevi. Vsi skupno odgovarjajo duhovniku. Verniki se udeležujejo zlasti nedeljske službe

božje, lepe skupne sv. maše, ki jo župnik daruje Bogu za svoje občino in s katero se združi v posebni meri mladina v odgovarjajočem liturgičnem razpoloženju.

V občini, ki živi polno cerkveno življenje naj se nikdar ne zgodi, da bi ljudstvo prisostvovalo božji službi brez razumevanja, brez pobožnosti. Zato naj se župljani udeležijo obredov, ker s tem doumejo in vzljubijo veličastnost opravila, vaje, petje, nauki in misli, ki jih vsebuje liturgija cerkvenega leta. Nobena molitev ne sme biti nerazumljiva, hitra, raztegnjena ali dolgočezna. Tedaj bodo verniki z veseljem zrlí v božjo službo, ji sledili s pobožnostjo in se udeležili z razumevanjem ob strani svojega župnika procesij, posvetitev, blagoslovov in cerkvenih navad. Zanje ne bo v cerkvi nikake uganke in nerazumejo obreda. Vse jim bo govorilo, vse bodo razumeli in v vse se bodo poglobljali.

Dunajski inženjer dr. Karabaček je iznašel način, kako se delajo umetni denanti. Doslej je ta način še tako drag, da se ne izplača. Upa pa, da ga bo izpopolnil in da bo velike in umetne demante lahko prav poceni delal. — Na potem jih pa nihče več pozelel ne bo.

DROBNE NOVICE

Nad 10 milijonov kolesarjev šteje Anglija. Skupina francoskih kmetov je odpotovala v Berlin, da stopi v stike z nemškimi kmeti.

Nemški narod smatra neenakost v oboroževanju kot žalitev, je izjavil angleškimi listom Hitler.

Za polovico je padlo v zadnjih desetih letih število porodov na Švedskem.

Japonska vojska je udrila v kitajsko pokrajino Sahar.

Mussolini je določil Reko kot pristanišče za madjarsko trgovsko mornarico.

Nad Anglijo je divjal te dni tak vihar, kakršnega tam že nekaj let niso doživeli. Posebno na morskem obrežju je bilo hudo. Tu je veter dvigal visoko v zrak morske valove ter jih z vso silo metal ob obrežje.

KAJ JE NOVEGA

Naša mladina

V predzadnji številki je »Domoljub« pokazal na zdrave sile v sodobni mladini, ki je vprav v najnovejšem času bolj kot kdaj prej našla pot do pravih vredcev življenja ter obeta biti prav zato nositeljica lepše bodočnosti. Naj danes opozorim še posebej na slovenske akademike, ki so imeli prav v zadnjem času pokazati tako v svojih društvih kot na univerzi vse svoje moči v boju proti materialističnemu duhu časa in za zmago krščanske miselnosti v narodu. Slovenski katoliški akademiki so zlasti ozko povezani z našim ljudstvom in prav

ta povezanost z njim je oni temelj, na katerem se gradi krščanska usmerjenost našega inteligenta. Izraz mišljenja in čustvovanja te naše mladine se kaže zlasti v njihovem glasilu, ki so ga začeli izdajati jeseni in ki mu je naslov »Straža viharju«. Ze ime lista pove, kaj je njegovo poslanstvo: stati budno na strani proti vsem viharjem današnjega časa, ki jim je vsem skupno zaganjati se v Cerkev Kristusovo. Mladi katoliški inteligenci želimo moči in poguma, da vztrajajo v tem plemenitem boju do konca!

Hujše kakor v „konkordatski“ dobi...?

V »Učiteljskem tovarišu« je priobčen članek, ki opisuje položaj naprednega slovenskega učitelja, v katerega so ga spravili bivši napredni režimi, za katere se je zlasti velik del učiteljstva zelo ogreval. Med drugim čujemo tudi tole tarnanje:

Vzemimo podeželskega učitelja. Raztrgan na vse konce in kraje, komandiran v vsemožeče dopadljive in nedopadljive organizacije, se izčrpa noč in dan v težkem delu, v šoli in izven nje, nima pa nad seboj samo predpisane uradnega nadzorstva, marveč še mno-

go hujšo, mnogokrat žal ogabno nadzorstvo raznih krajevnih močojakov. Če dela res nacionalno, se zameri onemu krogu ljudi, ki si žele imeti še danes učiteljstvo v svojih rokah, da bi ga lahko izrabljali v svoje posebne namene. Poleg tega mora računati ubogi učitelj z raznimi krajevno uglednimi osebami. Gorje mu, če se jim zameri. Nenadoma ga začno ovajati na levo in desno, opisujejo ga za najslabši, subverzivni element (prevratnega človeka), ki ga je treba ali vreči iz državne službe, ali pa prestaviti v kak kraj na koncu sveta.

Čuvajmo narodno premoženje!

»Trgovski list« piše:

Orehov les je imel dobro ceno in zato se je pri nas izvažal v naravnost velikanski množini. Samo v zadnjih petih letih smo izvozili 2500 vagonov orehovih debel. Če bi še naprej tako izvažali, bi bili kmalu brez orehov in zato je bilo nujno potrebno, da se je prepovedala sečnja orehov in izvoz orehovega lesa. Preden pa je izvozna prepoved stopila v veljavo, so ljudje seveda hiteli, da bi mogli izvoziti čim več orehov v tujino. Tako je bilo pripravljenih okoli 500 vagonov orehovih debel za izvoz. Ko so bili ti vagoni pripravljeni, pa se je začelo barantanje tujih izvoznikov, ki so navadno izvažali orehov les. Ljudje so silno ponujali svoj les, da bi ga mogli izvoziti, že preden bi izvozna prepoved stopila v veljavo. Čim bolj so ga ponujali, tem bolj pa je padala njegova cena in zato so tuji izvozniki z nakupom vedno bolj odlašali. Ljudje so začeli že prodajati les v brezcenje, a tuji spekulanti

so še odlašali, ker so vedeli, da bo les še cenejši, ko bo njegov izvoz prepovedan. Sedaj se je to zgodilo in tuji izvozniki morejo kupiti les za vsako ceno. In so ga tudi začeli kupovati, ker so prepričani, da bo izvozna prepoved kmalu zopet razveljavljena. Tuji izvozniki najbrž upajo, da bodo s svojimi zvezami to tudi dosegli. Zato je nujno, da ostane izvozna prepoved še dolgo v veljavi, da bi se ponesrečila špekulacija tujih izvoznikov in da tudi oni ne bi mogli izvoziti nakupljenega lesa, to tem bolj, ker je na tujih trgih itak že preveč našega orehovega lesa. Obenem pa bi bilo seveda treba gledati tudi na to, da bi se omogočila našim lesnim producentom vsaj primeroma dobra prodaja za izvoz pripravljenega lesa.

Vedno in vedno se ponavlja stara pesem, da izgubljam milijone in milijone narodnega premoženja, ker je naše gospodarstvo neurejeno, ker je zlasti naša zunanja trgovina še čisto nedorekla svojim nalogam.

Modrost in previdnost Cerkve

Kako modra, previdna in umerjena je Cerkva v svoji postavodaji, nam najbolj priča v novem času postanek novega cerkvenega zakonika. Na mednarodnem pravniškem kongresu v Rimu od 12. do 17. novembra t. 1934. je med drugim poročal glavni početnik novega cerkvenega zakonika kardinal Peter Gasparri tudi sledeče: Predno je nastal novi cerkveni zakonik, sta delali dve komisiji dvanajst let od 1904 do 1916, komisiji sta imeli seje ločeno, ena v četrti, druga v ponedeljek, v nedeljo pa komisija kardinalov kodifikatorjev. Kadar ni bilo mogoče dobiti v komisiji svetovalec soglasja, je odločil Gasparri po svoje. Delo je bilo ogromno, ker je bilo treba za vsak primer

posebej prebrati ves obstoječi cerkveni zakonik ali vsaj Gregorijeve dekretale (prvi uradni seznam cerkvenih postav). V vseh dvanajstih letih od 1904 do 1916 ni imel Gasparri po lastni izpovedi od novembra do julija nobenega prostega dne, izvemši Veliko in Binkostno nedeljo. Osnutke novega cerkvenega zakonika so strogo zaupno razposlali vsem, ki bi imeli pravico glasovanja na vesoljnem cerkvenem zboru. Ker je smel vsak tak upravičenec vprašati za svet enega ali dva strokovnjaka, je sodelovalo pri sestavi novega zakonika vsega skupaj do pet tisoč ljudi, ki so vsi držali naloženi strogi molk. Za ureditev so porabili sto tisoč predvojnih lir.

OSEBNE VESTI

d Za rektorja ljubljanskega vseučilišča je bil izvoljen prof. dr. Maks Samec.

d 95. rojstni dan je obhajala Marija Fischer v Novem mestu. Naj ji Bog podaljša življenje do skrajnih mej!

d 70 let je dopolnil g. Ivan Doberšek, župnik in duhovni svetnik v Sevnici. Bog ohrani g. jubilanta še mnogo let!

d Duhovniške vesti iz lavantinske školije. Za častnega kn. šk. konzistorialnega svetnika je imenovan g. Teodor Tensundern, duhovnik münsterske školije v Nemčiji in znan pastir naših slovenskih rojakov. Kn. šk. duhovna svetovalca sta postala g. Drago Oberžan, izseljeniški duhovnik v Holandiji, in Jožef Žekar, dekan in nadžupnik v Rogatcu. — Postavljen je bil za soprovizorja župnije Galicije Franc Osvaltič, župnik v Smartnem v Rožni dolini. — Prestavljen je bil g. kaplan Janez Strnad od Sv. Tomaža pri Ormožu v Novo cerkev.

DOMAČE NOVICE

d Slovenci, ali boste res pustili, da bo Nemec poslanec po večini slovenskega kočevskega okraja, S tem, da bivši minister Ivan Pucelj, narodni poslanec kočevskega okraja, kandidira za senatorja, prihaja za slučaj njegove izvolitve v senat v postev vprašanje njegovega namestnika za poslanski mandat. Kot senator mora Ivan Pucelj odložiti poslanski mandat in mesto njega postane narodni poslanec kočevskega okraja kočevski odvetnik dr. Hans Arko, politični vodja kočevskih Nemcev in predsednik krajevnih organizacij »Nemško-švabske kulturne zveze« (Deutsch-schwäbischer Kulturbund). Z njim dobi slovenski okraj, ki ima 20.000 Slovencev in 10 tisoč Nemcev, nemškega poslanca v narodnem predstavništvu.

d 500 pomaranč je obrodilo eno samo drevo na otoku Pelješcu v Dalmaciji. Bile so jako lepe in so tehtale tri en kilogram.

d Tombolo so priredili te dni v hotelu Palace v Beogradu tamošnji Nemci. Navzoč je bil tudi nemški poslanik Heeren in njegova soproga. Tombola je dala nad 12.000 Din čistega dobička.

d V imenu framasonske lože »Šumadije« je govoril na pogrebu bivšega načelnika v znanem ministrstvu Vintroviča g. Voja Kujundžić.

d Štiri nove župnije dobi to leto Zagreb. Tako bo v hrvatskem glavnem mestu 10 katoliških župnij.

d Nad 11.000 koles je sedaj v Veliki Ljubljani. Vsak sedmi prebivalec ima torej svoj »bicikelj«.

CVIČEK originalni bi radi. Dobite ga v Centralni vinarni v Ljubljani.

d 2.394.854 Din znaša proračun mestne občine Ptuj.

d 200 kočevskih krošnjarjev je odšlo v Nemčijo. Kočevski krošnjarji so se to zimo odločili, da odpotujejo v Nemčijo ter tam poskusijo s krošnjarenjem. Pravijo, da jih zemlja ne more prerediti in da ne morejo davkov pačevati (sosedni Kostelci imajo še slabšo zemljo pa le žive, čeprav skromno). V Nemčijo je došlo to zimo okoli 200 kočevskih krošnjarjev, ki tam nastopajo v svojih narodnih nošah ter z lepaki pozivajo nemško pre-

bivalstvo, naj jih kot zastopnike prastare nemške naselbine sredi Slovanov podpirajo, zlasti naj se udeležujejo znanega srečolova. Ti Kočevarji vrše s tem zavestno tudi propagando za svoj jezikovni otoček, ki ni tako velik, kakor ga oni predstavljajo. Znano pa je, da na Kočevskem, kjer je živel včasih po troje družin, izhaja sedaj z isto zemljo komaj ena. Grunti popadajo in vasi izumirajo, toda tega ni kriva samo zemlja!

— **Doraščajoča mladina** naj zavziva jutraj kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice, ki doseže vsled svojega učinkovanja kot čistilo želodca, črev in krvi zelo zadovoljive uspehe pri deklicah in dečkih. Na otroških klinikah se uporablja »Franz-Josef«-voda že pri malih, češče zelo zaprtih bolnikih.

d **Se enkrat bodo volili**. Namestnik bana je razpisal na podlagi odločbe upravnega sodišča v Celju in na osnovi zakona o občinah nove volitve odbčinskih odbornikov v Kamniški Bistrici, v Lukovici in v Sv. Križu pri Kostanjevici. V teh občinah je namreč upravnemu sodišču razveljavilo prejšnje občinske volitve. Volitve bodo v Kamniški Bistrici in Lukovici, dne 24. marca 1935, v občini Sv. Križ pri Kostanjevici pa 3. marca 1935. Volivci bodo glasovali za kandidatne liste, ki so bile vložene in potrjene za prvotne, od upravnega sodišča razveljavljene volitve.

d **Posnemaj, kdor more!** Industrija volnenih tkanin Vlade Teokareviča v Paraččinu je darovala za uboge otroke 40.000 Din in poleg tega oblekla 95 siromašnih otrok v Paraččinu. Ista tvrdka je darovala za ljubljanske reveže 10 zimskih odev. Posnemanja vrednot!

d **Samo štiri dneve v tednu bodo delali**. Tovarna Tivar v Varaždinu je izdelala s svojim racionalno urejenim obratom že toliko oblek, da je napolnila vsa skladišča. Zato je nameravala odpustiti 380 delavcev. Že poprej pa je bilo odpuščenih 14 krojačev. Delavstvo se je temu uprlo. Doseženi je bil s tovarno Tivar sporazum, da bodo obdržani vsi delavci, delali pa bodo samo 4 dneve v tednu, to je 32 ur na teden.

d **Proračun mariborskega okrajnega cestnega odbora** znaša 5.198.349 Din. Primanjkljaj 2.050.057 Din bodo krili s 14% doklado.

d **35 praznih trgovskih prostorov** je sedaj v Djakovu. Znamenje časa!

d **Že od leta 1929 ni bila Donava tako zamrzajena** kakor letos. Po zadnjih vesteh je od celotne dolžine 2850 km nad 2000 km to mednarodne in poleg Volge največje reke v Evropi popolnoma pod ledom. Tudi druge naše večje reke so polne ledu.

d **Taki so pa redki**. V Petrijevcih pri Valpovu živi 60letni Gjuro Vojnovič, ki je zelo odporen proti mrazu. Ta starec je brezdomec in stanuje tam ter se hrani, kjer pač kaj dobi. V svoji revščini se je tako utrdil, da je postal odporen proti vsaki bolečini. — Sedaj vozi drva iz gozda. Ko pride jutraj v gozd, sezuje svoje gumijaste čevlje in dela ves dan bos na snegu in ledu. Noge mu sicer zarde, toda starec kakor da ne čuti mraza in tako pravi tudi kmetom, ki ga o tem vprašujejo. Tudi prejšnje zime je delal brez obutve, lansko zimo pa je celo bos sekal led na ribnikih.

d **Delovni čas** je določila banska uprava Slovenske banovine za branjarje od 6. do 12. in od 14. 20. ure.

d **Skoraj 2 m snega** je padlo v Črni gori.

d **Huda burja** je divjala te dni okrog Sibenika. Je porušila več dimnikov, a tudi na polju je naredila veliko škodo.

d **Jugoslovanski muslimani** iz Banjaluke, Dervente, Doboja, Bihaca, Bijeljine in Bečkega romajo te dni preko Aleksandrije v Meko.

d **Okrog 85 milijonov dinarjev** bi znašala po načrtu inž. Leskovska razširjava, oziroma poglobitev ljubljanskega glavnega kolodvora.

d **Ugodnosti vračajo**. Z odlokom prometnega ministra je vrnjena ugodnost, ki so jo imeli železniški nameščenci po prejšnjem pravilniku. Med drugim imajo spet pravico do brezplačnega prevoza živeža, za režijsko vožnjo bodo pa plačali ne več 20 odstotkov temveč samo 10.

d **Kmečki magazin** v Ljubljani, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma), Vas postreže z najboljšim blagom in najnižjimi cenami. Obiščite to trgovino in prepričajte se!

d **Nesrečna zima mrazi me**. Blizu postaje Rasputje pri Zenici v Bosni, kjer je pred dnevi velik plaz zasul železniško progo, je te dni butnil nov plaz kamenja v potniški vlak, ki je prav tedaj vozil mimo. Plaz je prevrnil en vagon. Vlak so morali razstaviti ter se je odpeljal le sprednji del vlaka. Progo so nato kmalu očistili. — V Bosni vlada hud mraz. Volkovi napadajo živino kar po dnevi in napadli so celo neko žensko. Povprečno je v Bosni temperatura okoli 10 stopinj pod ničlo. — Tudi v severni Bački je hud mraz. Blizu Subotice so našli v gozdu zmrznelo neko storko, ki je šla tja nabirat dračje. — Med Bosansko in novo Gradiško so morali zaradi debelega ledu na Savi razstaviti pontonski most, ki je vezal obe mesti. Promet se vrši s čolni. — V Bosanski Krajini so te dni sploh divjali veliki viharji. — Tudi iz Dalmacije poročajo o mrazu, temperatura je skoraj povsod pod ničlo, celo v Dubrovniku. V Dalmaciji divja silna burja. V Korčulanskem kanalu je burja prevrnila ribiški čoln, v katerem sta bila dva ribiča. Ribiča bi gotovo utonila, da se ni slučajno vračal v Korčulo parnik »Pelješac«, ki zaradi burje ni mogel pristati v luki Prigradici. Moštvo parnika je rešilo oba ribiča iz velikih valov, s katerimi sta se borila za življenje.

d **Društvo bivših veleposesnikov** so osnovali v Bosni. Hočejo do dobe kmalu odškodnino za posestva po agrarni reformi.

d **Voditelji nekdanjih strank**, ki spadajo k izvenparlamentarni opoziciji, so po pisanju »Münchener N. Nachrichten« z dne 21. januarja 1935 poslali daljše pismo.

v katerem izražajo svoje misli k v Rimu priporočenemu dogovoru o nevmešavanju. Podpisniki, med katerimi je tudi dr. Korošec, se

zabavljajo, da bi branili narodne koristi Jugoslavije ter obračajo njegovo pozornost predvsem na vprašanje jugoslovanskih

narodnih manjšin onstran meje ter na vprašanje vpostavitve Habsburžanov, ki na noben način ne smeta priti pod območje dogovora o nevmešavanju. Monakovski list pravi, da temu, da ostaja jasno, da je Jugoslavija zavzela izredno hladno stališče k rimskim sporazumom, o katerih se vrše pogajanja.

d **Na trnjevji poti**. Poslaniki Italije v Francije so izročili tudi vladam Male zvezdovavilo, naj podpišejo dogovor, ki sta ga sklenila Mussolini in Laval v Rimu dne 7. jan. 1935. Kot predpogoja za podpis zahtevata Jugoslavija in Češkoslovaška sledeče: 1. Vpostavitve Habsburžanov ne more biti notranje vprašanje kakšne države. 2. Položaj narodnih manjšin istotako ne more postati notranja zadeva kakšne države. 3. Prepovedati se mor vsaka propaganda za izpremembo mej ozemljih držav-podpisnic. 4. Izjemne ugodnosti, ki jih morebiti uživajo državljani kakšne države na ozemlju druge, se ukinejo in se mora uvesti enakopravnost na vseh ozemljih držav-podpisnic.

d **Da se olajša položaj oseb, ki niso poravnale davčnih dolgov** in zato ne morejo obratovati ter postati sposobne za odplačil starih davčnih dolgov, je finančni minister za bodoče izpremenil trošarinski pravilnik v tej smeri, da se v bodoče pri izdajanju trošarinskega dovoljenja ne bo zahtevalo izkazila o plačilu neposrednega davka.

d **Izjava ministra dr. Jankoviča o kmetijskih dolgovih**. G. kmetijski minister je izjavil, da je vlada vzela v pretrp vprašanje kmetijskih dolgov in bo v najkrajšem času prišla na dan z preuredbami in v tem oziru. Toda rekel je obenem kmetom: »Bralje, nikar se ne nadejajte črtanja vaših dolgov. To ni niti na cilj niti naš interes. Vprašanje tudi ni v tem Glavno je, da se sklene sklep, ki bo dvignil cene kmetijskim proizvodom in vam omogočil, da morete plačati dolgove in da se vanj stori možnost živeti znosljivejši in bolj življenje. Zakaj pri sedanjih razmerah črtati dolgove bi pomenilo da boste čez dve leti v istem položaju in to bi ubilo še ono malo kredita, katerega sedaj uživate.« Med drugimi ukrepi je navedel minister g. dr. Janko vič, da bo rešeno vprašanje carinske politike tako, da naša donavska pšenica na obalah Jadranskega morja ne bo dražja kot argentinška moka, niti da ne bo prevoz 200 kg korne ruze od Ralje do Skoplja stal 175 Din, samokoruz pa 120 Din.

d **Finančni minister g. Stojadinović** je dovolil, da se sme o gospodarsko-finančnih vprašanjih svobodno razpravljati. Velik korak naprej, kakaj prejšnji režimi so svoje gospodarsko delovanje, ki nas bi bilo skoro upropastilo, zastražili na vse strani in je bila to zadefna kritika v časopisju nemogoča.

d **Bivši poslanec koroškega deželnege zbora dr. Petek** je poslal pritožbo na Društvo

narodov zaradi zatiranja koroških Slovencev. Zlasti se je pritoževal zaradi nasilja, ki so ga nanjale avstrijske oblasti nad koroškimi Slovenci za časa zadnjega ljudskega štetja. Pritožba je spravila avstrijske odposlance v mučno zadrego.

d **Važen dogovor.** Jugoslavija, češkoslovaška, Romunija, Grška in Turčija na eni ter sovjetska Rusija na drugi strani so se obvezale, da ne podpisajo nobene mednarodne politične pogodbe brez pristanka druge stranke. S tem je onemogočeno, da bi se Rusija pridružila takozvanemu dogovoru štirih velešil (Italija itd.)

d **Te dni je prispel v Belgrad** dr. Spaho, predsednik bivše jugosl. muslimanske stranke. Sestal se je z dr. Korošcem.

d **Za kmetijske zbornice.** Absolventi kmetijskih šol okrajev Celje, Šmarje in Konjice so na tečaju v Sv. Jurju ob j. žel. dne 28. XII. l. 1934. soglasno sprejeli naslednjo resolucijo, katera se naj pošlje Kr. banški upravi Dravbanovine v vednost in vsem slovenskim časnikom s prošnjo, da jo na vidnem mestu objavijo: «Absolventi kmetijskih šol, člani ZAKS, zbrani na tečaju v Sv. Jurju ob j. žel. dne 28. dec. 1934. izjavljajo svojo soglasnost s sklepi glede ustroja kmečkih zbornic, kakor jih je sprejel glavni odbor ZAKS in absolventi na svojem zborovanju v Hraškah; namreč, da bodi zbornica kmečka, stanovska, da naj imajo aktivno in pasivno volilno pravico vsi kmetje, to je vsi oni, in samo oni, ki se preživljajo pretežno z lastnim dejstvom in katerikoli panogi kmetijstva in ki niso volivci kakšne druge stanovske zbornice. Volilna pravica bodi enaka in neposredna ter naj ima vsaka politična občina vsaj enega zastopnika v zbornici, občine z večjim številom kmečkih volivcev pa sorazmerno več. Kmetje volivci iz vsake občine naj si svobodno izberejo svojega kandidata. Zbornice naj bodo obvezne, zastopnikom pa naj se ne prizna nikakih dnevnih, temveč naj se jim povrnejo le stvarni stroški. K sestavi statuta naj se predvsem pritegne ZOKŠ kot danes edina kmečka stanovska organizacija.»

d **Niso hoteli biti pomiloščeni.** V Slavonški Požegi je prišlo pri zadnji pomilostitvi v pošte 30 kaznjencev. Pa glej, trije med njimi niso hoteli na svobodo in so prosili, če smejo ostati v jetnišnici kolikor jim je določeno, češ, da nimajo kam iti. Oblast njih prošnje seveda ni upoštevala.

Stari Lloyd George, ki je že 72 let star, je imel pred kratkim zborovanje, na katerem je razvil svoj gospodarski program. Dejal je, da je v kljub svojim letom še dovolj mlad, da bi ta program izpeljal ter z radikalno gospodarsko preobnovo rešil Anglijo, ako postane ministrski predsednik.

NESREČE

d **Stara tekstilna tovarna v Kočevju,** v kateri je delalo okoli 400 delavcev, je pretekli dne pogorela. In sicer je zgorela popolnoma stavba tovarne s predilnico, tkalnico in glavnim delom barvarnice. Požar je nastal v predilnici najbrže radi kratkega stika. Strokovnjaki cenijo škodo na 10 milijonov dinarjev. Najhujše pa je da bo tako veliko število delavcev in njihovih družin sedaj ob kruhu.

d **Gospodarska poslopja so zgorela** posestniku Jožetu Gošniku v Pravratu pri Konjicah.

d **Skedenj je postal žrtev ognjenih zublj** na Viču. Lastnik Franc Vovk pd. Pliton.

d **Ogenj je vpepelil v Brezoli pri Račah** gospodarsko poslopje in hleve veleposestnice Elze Bahler.

d **Pogorel je posestnik Franc Mole** v Škocijanu.

d **Žrtev požara je postalo imetje** posestnika Pučko Antona v Biljaševcih na Stajerskem. Zgoreli so: goveji hlev, skedenj in svinjaki.

d **Zgorelo je gospodarsko poslopje** g. župnika Cilenška v Poljčanah.

d **Nad 200.000 Din škode** je naredil požar v Ante Starčevičevi trgovini z blagom v Zagrebu.

d **Požar je napravil veliko škodo** v tovarni poštstva Remec in drug na Duplici pri Kamniku.

d **Še dva požara.** Do tal je zgorela vinčarija v Rošpohu, last Bruna Mavrenčiča iz Maribora. — Ogenj je uničil gospodarsko poslopje veleposestnice Frančiške Pongrao v Kovačji vasi.

d **Nesreča škofa dr. Bonefačiča.** Te dni je splitski škof dr. Bonefačič pregledoval novo zgradbo redovnic, ki je namenjena za šolo. Pri tem se je spotaknil in udaril s čelom ob neko klop tako, da si je precej močno razklal levo stran čela. Zdravnik dr. Račić je takoj izvršil majhno operacijo v splitski bolnišnici, nakar so dr. Bonefačiča odpeljali v škofovski dvorec.

d **Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosti** izboljšuje naravna »Franz-Josefovca« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

General Gamelin je prevzel vrhovno poveljstvo francoske armade. Njegov namestnik je general Georges, ki je bil, kakor znano, pri marsejskem atentatu težko ranjen.

Demonstracije proti znižanju prejemkov so se vršile v Bruslju. Polcija je pa skrbel, da se ni kalil mir in red.

d **Hude posledice poledice.** Reševalni avto je prepeljal več žrtev poledice v ljubljansko bolnišnico. Najhujše se je ponesrečil 32 letni tiskarniški delavec Josip Moškric, zaposlen v strojni stavnici Jugoslovanske tiskarne. Ko se je zjutraj med 6. in 7. uro peljal od svojega doma v Zadvoru s kolesom na delo, je na poledici v Štepanji vasi padel s tako silo na tla, da si je poškodoval hrbtnico in dobil pretres možgan. — V Trnovem je padel in si zlomil nogo 22 letni geometer Janez Breskvar, doma s Ceste na Loko. Pri nesli so ga najprej na stražnico, od koder so telefonirali po reševalni avto. — V Novih Jaršah si je zlomila na poledici nogo 63 letna občinska vdova Antonija Pirnatova. — Na ljubljanskem Vodnikovem trgu je padla 40 letna babica Ana Lužarjeva tako nesrečno, da je dobila poškodbe po vsem telesu in si zlomila eno nogo. — Dalje je ljubljanska bolnišnica sprejela še 28 letno Amalijo Grabnerjevo iz Most, ki je na poti v službo padla na poledici s kolesa in si poškodovala levo ramo. — Na poledici je padel tudi 54 letni pismonoša Franc Glavnik iz Rožne doline in si zlomil levo roko. — Levo roko si je zlomila na poledici 50 letna zasebnica Julka Krisper z ljubljanske Vidovdanske ceste.

d **Ko je pregledoval lovsko področje.** Te dni je pregledoval 45 letni lovski čuvaj Anton Kuhar, uslužben pri industrijalcu Gassnerju v Trzinu in doma iz Loma, lovsko področje na Tolstem vrhu. Pri tem ga je neki divji lovec obstrelil s puško in mu pognal cel naboj čiber v trebuh. Nevarno ranjenega lovskega čuvaja so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki upajo, da mu bodo rešili življenje.

d **Znašel se je med obema kotloma.** Mizar v kurilnici glavnega kolodvora v Zagrebu, 25 letni Vekoslav Kranjec, je bil zaposlen z oblaganjem kotla, ki je bil v bližini drugega. Naenkrat je stroj pomaknil kotel bližje in Vekoslav Kranjec se je znašel med obema kotloma, ki sta ga stisnili v prsnem košu. Na Kranjeve strahoviti krik so prihiteli drugi delavci, ki so odmaknili kotla. Kranjec se je hudo ranjen zgrudil. Prepeljan je bil v bolnišnico, kjer pa je za poškodbo kmalu umrl.

d **Prokletstvo alkohola.** V vasi Nemcih se je te dni pripetil zločin, v katerem je sin v silobranu prizadejal očetu smrtno poškodbo na glavi. 46 letni Marjan Teševkovič je bil hud bijanec ter se je usodnega dneva zopet napil. Ko je prišel domov, je napadel z nožem svojega sina Marka, s katerim je živel v najlepši slogi. Ko je Marko videl, da teče oče z nožem zanj, je pograbil lopato ter prestregel očeta, tako, da ga je udaril z lopato po glavi. Oče se je krvav ter s prebito lobanjo zrušil na tla. Teševkovič je bil prepeljan v bolnišnico, kjer je drugi dan umrl. Pred smrtjo je izjavil, da sin ni kriv njegove smrti, ker je živel z njim v miru.

d **Nikoli nisi dovolj pazljiv pri slamoreznici.** Pri veleposestniku Hedlu v Marenbergu na bivšem Stajerskem imajo slamorznico na vodni pogon. Pri slamoreznici je bil zaposlen hlapec Franc Kuperti ter je delal rezanico za živino. Delo pri slamoreznici je nevarno, zlasti pri taki na vodni pogon, kakor so v gorskih krajih običajne, ker ni mogoče stroja takoj poljubno ustaviti. Ko je bil stroj v polnem teku, je poklical hlapca dekla k malici. Kuperti se je za hip ozrl, kdo ga kliče, pri tem pa se je približal z levico zobnemu kolesu, ki grabi in tlači seno pod nože. Z-

bovje je nesrečneža zgrabilo za roko ter mu jo v naslednjem trenutku začelo s strašno silo drobiti in tlačiti pod nože slamoreznice. Strašen krik se je razlegel na okrog, ki so ga začeli tudi Hedlovi v hišo ter prihiteli pogledati na skedenj. Nudil se jim je strahovit prizor, ki ga ni mogoče opisati. Na slamoreznici je ležal hlapec, stroj mu je vlekel roko polagoma naprej in spredaj so mu jo rezali noži na tenke kose, ki so krvavi padali spodaj na tla. Odrezalo mu je tako roko do ramena, ko niso našli zobje kolesja več opore ter se je stroj po sili ustavil. Nesrečneža, ki je bil od silnih bolečin in izgube krvi onesveščen, so komaj iztrgali iz stroja, ki je s stisnjenim zobovjem držal ostanek zdrobljene roke z vso silo. Nemudoma so ga prepeljali v bolnišnico. Pohabljen in siromak bo ostal vse življenje, če preboli strašno rano.

Jutri 31. januarja

je zadnji dan za obnovev naročnine na „Domoljuba“ za leto 1935.

Kdor plača pozneje, bo pač prejemal v redu Domoljuba, izubi pa pravico do podpore v slučaju požarne nesreče.

d **Šele po 3 letih se je pojavila steklina.** V vasi Zaton pri Šibeniku se je zadnje čase pojavila steklina ter je zaradi nje umrlo že nekaj ljudi. Pred par dnevi je umrla za steklino v najstrašnejših mukah Tonka Cvitanovič Josič. Kakor so povedali sosedje, je Josičevo ugriznil pes že pred tremi leti ter je umrla šele sedaj. Mestni fizikat namerava sedaj v Zatonu odrediti prisilno cepljenje proti steklini za vse prebivalce te vasi in bližnjih vasi ter zatreti vse mačke, po katerih se steklina najbolj širi.

d **Ko je šel zajemat vodo.** V Zadovinku pod Leskovcem pri Krškem leži lepo posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem. Lastnik posestva Jože Bogolin je šel k domačemu vodnjaku, ki je precej globok, zajemat vodo. Ko se je sklonil po vedro, mu je na opolzkih tleh tako nesrečno spodrsnilo, da je padel na glavo v vodnjak in si zlomil tilnik. Bil je takoj mrtev.

d **Razne nezgode.** Pri smučanju so si zlomili po eno nogo: 25 letni kartograf na univerzi Viljem Finžgar, 23 letna učiteljska pripravnica Mihaela Grobler iz Preske in 12 let stari sin učitelja Rado Pavličič z Vrhnike. — Pri smučanju na skakalnici se je hudo poškodovala 25 letna Lavra Vinter iz Maribora. — Les je zadel v novem rovu v Trbovljah rudarja Repovša Jerneja in mu zdrobil roko. — Pri smučanju si je zlomil nogo 14 letni Stanko Kahne iz Ljubljane. — V roko se je precej usekal 22 letni zidarski pomočnik Fr. Srebot v Zbornji Hrušici. Je moral v bolnišnico. — V drevo se je zasankal in se nevarno poškodoval Ivan Kopic iz Loga pri Mariboru. — Več kot deset ljudi si je v Ljubljani in okolici na ledenih tleh polomilo ali izvinilo razne ude.

d **Pri isihjasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josefove«** grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno izboljšanje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Naročajte »Domoljuba«!

NOVI GROBOVI

Truplo tvoje pač strohni v gomili, ali čaša tvojih del ostane. V Kamniku je umrl posestnik in pekovski mojster Vinko Možina. — V Mostah pri Ljubljani je preminula Franciška Stopar, soproga zvančeniča drž. železnice. — V Rogoznici so položili v grob Ivano Kolarič, vdovo sprevednika. — V Kamniku je zapustil solzno dolino Tomaž Bergant, gostilničar in posestnik. — V Podlogu v Savinjski dolini so položili v grob Ivana Uratnika, posestnika. — V St. Vidu nad Ljubljano so položili v grob Franciško Peternel, vdovo po sodnem oficialu. — Istotam je umrl 55 letni Peter Kovač, sluga na ljudski in meščanski šoli. — Na Gatini pri Grosupljem je zaspal v Gospodu ugleden posestnik Janez Seme p. d. Dulhar. — V Dobju je odšla k Bogu po večno plačilo Ivanka Terzan, žena trgovca in gostilničarja. — V Trbovljah je izdihnil Slavko Puškar, brivski mojster. — V Ljubljani so umrli: bivši trgovec in hišni posestnik Anton Putrich, Amalija Savinšek roj. Merlak, Karolina Lacheiner roj. Goederer in delavka tobačne tovarne Marija Lukman. — Naj počivaj v miru!

d **Polkovnik Švabič**, ki je leta 1918 ustavil italijansko prodiranje pri Vrhniki, je umrl v Belgradu. Slava njegovemu spominu!

RAZNO

d **Onemogli, 83 letni siromašni starček** prosi usmiljene družine, da bi ga za božje plačilo katera sprejela na stanovanje in hrano. Najrajši bi živel v okolici Medvod. Kdor bi bil voljan starčku uslišati prošnjo, naj javi svoj naslov na: Dobrodelno društvo »Varstvo«, Ljubljana, Tyrševa c. št. 17.

d **Poziv.** Da bi dognala dopustnost mešanja apnenega dušika s superfosfatom tik pred gnojenjem, v primeri z gnojenjem s hlevskim gnojem, ponoviti namerava Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani letos spomladi svoje primerjalne gnojilne poskuse h krompirju. Vsak poskus bo meril 900 kvadratnih metrov in bo razdeljen v tri enake parcele. Kmetovalci iz Dravske banovine, ki imajo veselje in resno voljo delati take poskuse ter razpolagajo ob kakih javni poti z njivo, ki jo nameravajo obdelati letos s krompirjem, naj se prijavijo. Prijave sprejema pisмено in ustmeno do 4. februarja Kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani, Tyrševa cesta 38. V pisemni prijavi naj navede prijavitelj čitljivo svoje ime in priimek, nadalje kraj in hišno številko svojega bivališča, kakor tudi pošto in železniško postajo. Postaja bo dala poskusnikom potrebna umetna gnojila brezplačno na razpolago; za stroške njihovega prevoza, kakor tudi za hlevski gnoj, za sadež in za delo pa bo moral skrbeti poskusnik sam.

d **Izpitni za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre pri Zbornici za TOI v Ljubljani**, ki bi morali biti v mesecu januarju t. l. se prelože v gnoje: pismeni del izpitov v dneh 7. do 12. februarja t. l., ustni del pa dne 13. februarja oziroma na dan, ki ga bo komisija naznanila kandidatom. Izpit obični izobrazbi in znanju bo v dneh 18. in 19. februarja t. l. Kandidati bodo o točnem datumu izpitov in o pripustitvi k izpitu obveščeni še s posebno odločbo.

d **Raztreseni profesor.** Profesor: Cei večer že premišljuje, zakaj se naša mačka tako neznansko dere? Profesorjeva žena: Kaj se ne bo drla, ko pa sedi na njej!

II. EVHARISTIČNI KONGRES V LJUBLJANI

Poročila župnijskih pripravljalskih odborov. Nekateri župnijski pripravljalski odbori so s hvalevredno vneto zagrabili za delo v smislu navodil Glavnega pripravljalskega odbora. Prejeli smo že nekatera zelo spodbudna poročila. Glede teh opozarjamo, da bo februarški okrožnici priložena posebna vprašalna pola, s katero bodo odbori sporočili Glavnemu pripravljalskemu odboru vse, kar bo dotlej treba v Ljubljani voditi. Zato čisto organizatoričnih poročil pred prejemom vprašalne pole ni treba pošiljati. — Kaj drugega pa so poročila za časopise. V tem pogledu je Glavni pripravljalski odbor prejel doslej le še malo. Posredno pozivamo pripravljalske odbore, da nam poročajo o splošno zanimivih dogodkih, sklepih in prireditvah, ki se tičejo daljine ali bližnje priprave na kongres.

Dobro svet je dobrodošel. Prireditev II. Evharističnega kongresa za Jugoslavijo mora biti v celoti in posameznostih plod ljubezni vseh katoličanov naše države. Zato je razumljivo, da bo Glavni pripravljalski odbor s hvaleznostjo sprejel vsak nasvet, ki more služiti večjemu uspehu kongresa. Prosimo tedaj organizatorje širše naše domovine, da svoje dobre misli sporočajo Glavnemu pripravljalskemu odboru in tako tvorijo sodelujejo pri pripravi na kongres.

Pripravljala predavanja. V januarju so dobile vse župnije osnutek predavanja o svetovnem Evharističnem kongresu v Buenos Airesu. V kratkem razpisujemo nov osnutek: Evharistični odločki. Preč duhovščino in župnijske priprave odbore prosimo, da v osnutkih obsežno snov res plodovito izrabijo. Dobro bi bilo, da bi se isto predavanje vršilo po stanovih in bi tako res vsa župnija sodelovala. Ne pozabite pa zlasti na šolsko mladino, za katero se naj predavanja na vsak način posebej vršijo. Predavatelj iz Ljubljane povsod ni mogoče pošiljati, ker je vse obilno zaposleno s pripravami v Ljubljani sami. Zato skrbite, če le morete, predavatelje iz svojih vrst.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo mora imeti res obči značaj. Hočemo reči: zdru-

žiti mora v iskreno manifestacijo žive vere v Evharističnega Boga vse katoličane države, ne glede na njihovo siceršno organizatorično opredelitev. Zato na kongresu ne bodo nastopale posamezne organizacije, temveč bo vidna samo naravna cerkvena organizacija, t. j. škofije, dekanije in župnije. Pač pa so vse katoliške organizacije dolžne, da vse letošnje svoje delo usmerijo v namene kongresa. Zato prirejajo predavanja, verske vaje, zbirajo sredstva za kongres in podobno...

Rediteljstvo na kongresu. Danes še ni mogoče niti približno povedati, koliko udeležencev bo združil Evharistični kongres v Ljubljani. Gotovo pa je, da jih bo daleko preko sto tisoč. Da bo mogoče vso to ogromno množico organizirati, jo voditi in posameznikom stati z nasvetom in pomočjo ob strani, bo potrebna armada rediteljev. Glavni pripravljalski odbor se je obrnil na bližnjo in širšo ljubljansko okolico radi rediteljev. Ponekod so mnenja, da bodo za svojo župnijsko skupino že sami skrbeli s svojimi reditelji in da ne bi bilo treba določiti posebnih rediteljev za uporabo po glavnem pripravljalskem odboru oziroma rediteljskem odseku. To mnenje je zmotno. Nujno prosimo vse, ki so prejeli tozadevni poziv, da ga razumejo tako, kot je napisan, ter da z vso dobro voljo prošnji za prijavo rediteljev čimprej ustrežejo. Glavni pripravljalski odbor ne zahteva prav ničesar, česar ne narekuje nujna potreba za redni potek kongresa.

Stanovska zborovanja. Ob priliki II. Evharističnega kongresa v Ljubljani se bo vršilo tudi več zborovanj in to ločenih po posameznih stanovih. Tako so predvidena posebna zborovanja za kmetijske moške, za kmetijske fante, za delavce, za delavsko mladino, za obrtniško in trgovsko mladino, za obrtnike in trgovce, za matere, kmetijska dekleta, za akademike, za inteligenco, za učitelje, za učiteljice, za služkinje, za uradnice, za srednješolke, za srednješolce, za akademikarke itd. Za organizacijo ter pripravo teh zborovanj posluje poseben odbor v Ljubljani.

Očetje cistercijani imajo na Poljanski cesti v Ljubljani zavod, v katerem vzgajajo svoje bogoslovce, pa tudi druge srednješolske dijakke. Cistercijanci posvečajo posebno paznjo lepemu bogoslužju. Temu namenu bo služila lepa hišna kapela, katero so v nedeljo izročili svojemu namenu.

Kartuzijanci so ga rešili

Zveza za obrambo redovniških pravic bivših bojnikov je imela nedavno veliko zborovanje v Parizu. Na njem je imel velik govor tudi socialistični narodni poslanec Chastanet. Čeprav je ta mož socialist, vendar priznava, da se godi francoskim redovnikom velika krivica, ker jim oblast ne dopušča, da bi imeli svoje šole in samostane. Iz Chastanetovega dolgega govora, naj navedemo samo sledečo zanimivost:

V decembru leta 1934 se je vozil Chastanet v velikem avtobusu nedaleč od Grenobla. Bil je v družbi časnikarjev. Najprej je sedel na levi strani, pozneje pa se je premaknil na desno stran, ker je videl tam oglas za liker, ki ga proizvajajo Kartuzijanci. Napol v šali, napol zares reče sopotnikom: »Naj, se nikdo ne čudi, ako sedem pod okrilje dobrih očetov Kartuzijancev.« Nekateri časnikarji so se temu smejali. Kmalu nato se je v temni noči zaletel ta avtobus v neki tovorni avto. Vsi potniki, ki so sedeli na levi strani vozila, so bili dobesedno zdrobljeni, a Chastanet je ostal živ in zdrav in je objavil izredni slučaj tudi v časopisju.

Marija Gregorin.

— Antonskova mama — s Kravjega brda je obhajala 15. januarja 90 letnico življenja. — Naj jo Bog ohrani v veselje družini še do kaj let.

»BOGOLJUB«

je najlepši slovenski nabožni list s slikami v bakrotisku. Naslov: Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Kako so se v Argentini pripravliali na kongres

Papežev legat kardinal Parcelli sam je izjavil, da je bil 32. mednarodni svetovni evharistični kongres v Buenos Aires največje slavlje, ki se je sploh kedaj na zunaj do današnjih dni izkazovalo Kristusu priučujočemu v sv. evharistiji. Isto nam potrjujejo že številke same o ogromni množici udeležencev. Tako je bilo dne 11. oktobra nič manj kot 107.000 belo oblečenih otrok pri skupnem sv. obhajilu. Sv. maše, ki jo je opravil kardinal legat v parku Palermo, se je udeležilo 1.200.000 oseb. Evharistične procesije z Najsvetejšim pa celo nad 2.000.000 ljudi.

Seveda so bile tudi priprave na evharistični kongres v skladu z zaželenim uspehom. Že davno poprej je propaganda za kongres po smoternem načrtu zajela najbolj oddaljene pokrajine neizmernegega ozemlja Argentinske države. Mesece poprej so že prinašali dnevnik vseh barv v vsaki številki novice in članke o nameravanem svetovnem kongresu. Od Velike

NEŠTETI ZGLEDI DOKAZUJEJO, DA JE MLADINA, KI BERE UMAZANE ROMANE, PODLISTKE, POVESTI, OPOLSKKE NEZNANSTVENE RAZPRAVE IN POTOPISE V SLABEM ČASOPISJU, IZGUBLJENA ZA BOGA, ZA ČLOVEŠKO DRUŽBO IN V PRVI VRSTI ZA SVOJE LASTNE STARŠE.

noči dalje lanskega leta je slednji teden govoril o velikem pomenu za duhovno in нравno obnovo domovine eden izmed poslancev ali ministrov po radiu. Vsak dan so poročali zvočniki Argentini najnovejše sklepe, ki so jih sestavili triinšestdeseteri pripravljalski odbori ob vodstvu glavnega pripravljalskega odbora. Redno je bila v posebni radijski uri vaja za oficijelno kongresne speve, ki naj jih pojó otroci. Še bolj važna pa je bila globoka duhovna priprava argentinskega ljudstva na kongres. Vsi škofje v republiki so izdali posebne pastirske liste in s tem položili verski temelj da bi sadovi kongresa imeli tudi po končanem kongresu trajen uspeh. Pravo duševno razpoloženje med ljudstvom so ustvarili nešteti ljudski misijoni, kongresi posameznih župnij in zlasti še veličastna zborovanja katoličanov v mestih, kjer se nahajajo škofijski sedeži. Teh zborovanj se je udeležilo včasih 100.000 do 200.000 udeležencev. Vsa ta zborovanja pa so šla za tem, da so pritegnili zlasti moške in fante. Seveda je stal ob strani evharističnemu kongresu ves državni aparat s svojim državnim predsednikom generalom Justo.

Dal Bog tudi našemu pripravljalnemu odboru in vsem odborom po župnijah prave navdušenosti in moдрosti, da bi tudi pri nas evharistični kongres dosegel v malem to, kar je v Argentini dosegel v velikem.

PODOMOVINI

Slovenci v Zagrebu.

(Zagreb.)

Kar se nismo oglasili v »Domoljubu«, smo že marsikaj doživeli v Zagrebu. Najprej ne smemo pozabiti lepe igre »Trije kralji«, ki smo jo videli v Jeronimski dvorani, ravno na praznik sv. Treh kraljev. Resna in globoka igra, ob kateri se je marsikdo zamislil v božjo dobroto. — Sedem dni pozneje, t. j. 13. januarja pa je proslavila Marijina družba slovenskih deklet v Zagrebu svojo 10-letnico. Lep jubilej je to in zelo mnogo je v tem času storila Marij. družba za dušni blagor naših deklet. Kako lepo je v družbi, je pokazalo lepo petje in igra »Madona v gozdu«, s katero so dekleta nastopile po govoru voditelja preč. g. p. J. Kozelja S. J. Bila je res lepa prireditve. Marij. družbi želimo vsi zagrebški Slovenci mnogo božjega blagoslova in napredka! — Predavanja v Slomškovevemu društvu lepo napredujejo. V nedeljo 13. januarja je predaval g. dr. J. Klemenc o starem Zagrebu, v nedeljo 20. januarja pa g. Težak Marko o raznih boleznih. Prihodnjo nedeljo bo topet predavanje. — Pridite!

Premog na Muljavi.

(Muljava.)

Večini Domoljubovih bravcev je gotovo še neznan, da se nahaja prav tik naše vasi sled najfinejšega premoga, tako vsaj trdijo strokovnjaki, ki so stvar že preiskali. To sled so odkrili že pred kakimi 60. leti ter tudi že kopalci precej globoko v zemljo. Pozneje so iskali še ponkrat, zadnjič tik pred svetovno vojno, pa vselej brez uspeha. Največji vzrok, da ni bilo uspeha, je bilo pomanjkanje strokovnega znanja, pa tudi pomanjkanje denarja. Sedaj je pa vsa stvar vzel v roke neki gospod iz Ljubljane, ki ima korajžjo in tudi nekaj pod palcem, da je upati, da bo dognal, ali se res nahaja v naši zemlji »črni demant«. V petek, 25. januarja so pripeljali vse potrebno orodje, drugi dan v soboto so že začeli z delom. Brez dvoma se Muljavci veselimo tega in želimo gospodu najboljši uspeh. Saj bo to velikega po-

mena za našo vas in okolico. Pripomniti pa moramo, da se zaenkrat ni treba oglašati za delo, kakor se je godilo lansko leto, ker rabijo sedaj samo dva do tri delavce.

Nekaj novic.

(Sv. Križ pri Kostanjevici.)

Malokdaj se oglasimo v »Domoljubu«, pa nas ni tako malo. Pripravljamo se na Evharistični kongres, ki bo letos v Ljubljani. V ta namen smo imeli tudi duhovne vaje za dekleta. Vršile so se od 16. do 19. januarja. Vodil jih je č. g. župnik Janez Francič z Bučke. Radi moraza smo imeli vse govore in sv. mašo v dvorani Katol. doma. Bila je za te dneve primerno okinčana in lep altar smo postavili na oder. Dekleta so rada prihajala; bilo jih je vsak dan do 300 pri govorih in sv. maši, čeravno je bil najhujši mraz ter so oddaljene nekatere po dve uri daleč. — Pa tudi sicer nismo pod ničlo. V preteklem letu je bilo podeljenih 38.200 sv. obhajil. Upamo, da bomo dosegli letos še lepše število. Naš g. župnik nameravajo pripraviti v kraškem duhovni vaje za moše in fante, potem pa še za žene. Bog daj mnogo uspeha za dušno korist.

Sadjarstvo predavanje.

(Homec.)

Podružnica Sadjarstva in vrtnarskega društva na Homecu priredi na praznik, 2. febr. poučno predavanje o sadjarstvu. Predaval bo g. Lenard Frido: Pravila saditev sadnega drevja in pravilna oskrba v prvih letih po saditvi. Predavanje bo spremljano z mnogimi skiciranimi slikami. Vsi sadjarji, doma in z okolice, vladno vabljeni. Predavanje se začne ob treh popoldne (takoj po litanijah) v cerkveni dvorani.

Društvene vesti.

(Hotič.)

Naši gasilci nameravajo zgraditi svoj dom. Dobra motorka in drugo orodje, ki je v nesreči že večkrat pokazalo, kako potrebno nam je, gostuje sedaj v vlažni širambi, kjer se kvari. Čeprav je huda za denar, smo se vendar

odločili, da postavimo dom. Pričakujemo, da nam bodo vsi radi pomagali in da zlasti ne bo nikogar, ki bi nam nasprotoval pri delu. Na Svečnico in v nedeljo, 3. febr. ob pol 3 bomo v šoli igrali »Divjega lovca«, ki ga gasilci pripravljajo v režiji g. župnika. Pridite pogledat, domaćini in sosede!

Naše društvo.

(Št. Jernej.)

Potrpeti je treba pa gre. Tako smo se tolažili, ko smo dobivali pravila »Narodne prosvete« vedno nazaj v izpopolnitev. Ta preklonjeni šesttedenski rok je bil vedno in vedno prekinitven. No, dočakali smo pa vendarle. V nedeljo, dne 20. jan. je bil že ustanovni občni zbor. Kar veselo je sedaj v cerkveni dvorani; v stranski sobi igra godba, na odru pa društveni igralci vaneto vadijo, kajti v nedeljo, 3. febr. ob 3 popoldne bodo nastopili z ljudsko igro v treh dejanjih »Stari in mladi«. Ker je igra lepa in vzgojna, vabimo stare in mlade, da jo pridete gledat. — Bližajoči se evharistični kongres nas je tudi razgibal. Vsi bi šli radi, če bo le kriza dovolila. Otroci imajo pri g. kaplumu že svojo »čebelico« in že prinašajo svoje prihranke. — Tudi šport gojimo pri nas. Vsak dan kdo pripoveduje, kateri smučar je bil najbolj neroden. — Na oklicih pa je bilo dosedaj že 14 parov.

O, ti berači!

(Primskovo pri Litiji.)

Kako fletno je ljudem po mestih, kjer je skoro povsod napisano: »Beračije prepovedane!« Potem pride pa še policija in izžene nadležne nemanih. I, kam pa naj sedaj ti gredo? Na deželo seveda, tja, kjer ni takih napisov, in kjer ni redoljubne policije. Tudi na Primskovo zaidejo taki »stalni odjemalci«, veliko jih je posebno z bratskega juga. Po dva in po trije hodijo okrog, da se jih ljudje že kar boje, saj vendar skoro vsak dan čitamo o večjih vlomih in umorih. Ali bi se tu ne dal napraviti red? Že večkrat smo omenili na tem mestu, da naj bi vsaka občina skrbela za svoje reveže. Podpore naj bi se dajale občinam in te bi potem denar razdelile med resnične domače reveže. Tako se pa mladi ljudje navadijo pohajkovanja in jim delo sploh ne diši več, tudi če bi ga dobili. V tem oziru imamo že preveč bridkihkušenj. Nasilne »brezposelnec« pa naj

Zgode in nezgode slikarja Verbana

Priredila Lea Fatur

(Nadaljevanje.)

Gospodu Sartinesu so bržčas prenesli slavošpevi, zato reče: »Dolžnost me kliče v palačo Furtin. Težko preizkušena gospa grofica me potrebuje.«

»Res je moja uboga prijateljica potrebna vaše pomoči, kakor smo je bili pravkar mi,« soglasna kneginja. »Lastne skrbi nas delajo samopasne. Kaj bo z deklico, ki je maščevala svojega zaročenca in kaj z drznim mladeničem? Kar mraz me stresa, če pomislim, da sem mu bila namenila svojo hčer.«

Gospod Sartines odmaja: »Dogodek je tako zapleten, da si nisem še ustalil sodbe o njem. V reki Marni iščemo trupla nesrečnega grofičinega sina. Gospodična iz Martinika pomaga iskati. Ako se dokaže resnica, potem je izvršila samo, kar bi bila morala sodnija.«

»Kako sem vam hvaležna,« vzklikne kneginja. Res bi ne bilo prav, če bi bila kaznovana mučenka zvesta ljubezni. In mladenič — Pavlova podobaj!»

»Gospa grofica želi pred vsem, da ostane stvar tajna,« skomigne gospod Sartines: Mladenič je bila posvetila svojo materinsko ljubezen. Kako težko bi bilo zanjo, če bi padla njegova glava pod rabeljevo sekiro. Odredil sem, da ostane mladenič, ki se imenuje Justin in je iz Bretanije, v svojih sobah, dokler teče preiskava. Potem gre lahko s svojim bratom, ki znan poštenjak in prijatelj Verbana Kirgenerja, nečaka grofičinega. Ta brat je iskal dečka, ki so ga bili prijavili cigani, in ga je našel v dozdnevem

grofu Furtinu. Dekle z Martinika odide lahko domov, kadar hoče.«

»Na kratko,« se razveseli kneginja, »gospod Sartines vrže plašč usmiljenja in pozabljenja na te strašne dogodke.«

Gospod Sartines se skloni nad kneginjino roko in poudari: »Pozabili bomo, kjer udari božja pravica, krivca ne more iskati pravica sveta. Zločin zakrijmo, da ne vzraste v mladih ljudeh želja po slinih dejanjih. Nравnost v Parizu pada vedno bolj in bolj in če dobimo enega zločinca, stopita na njegovo mesto kar dva. Vedno moramo biti na straži.«

Tačas sta se pogovarjala Belec in Suzana potihoma. Ko odide policijski ravnatelj, se vržeta na kolena pred kneginjo, ki se jima smeji in pošuga Belec: »Aha! Dobili ste Suzano, ki naj vam pomaga izprostiti odpuščanje!«

»Res, gospa kneginja, malopridnež sem in grešnik,« se kesa Belec. »Suzana je zares moja velika prijateljica in gospa kneginja ima plemenito srce.« Kneginja da trgovcu roko: »Poravnano! Ne govorimo več o tem.« Suzana in Belec pa ne vstaneta. Dajeta si s pogledi pogum in iščeta besedi, dokler ne spregovorita Belec plašno: »Bodite tisočkrat zahvaljeni, gospa kneginja! Vem, da v vašem predobrem srcu ni prostora za malenkostno jezo; vem, da nam odpustite brez pridržka. Ali midva imava še nekaj na srcu.«

»Kaj vendar?« se čudi gospa.

Suzana sune Belega. Samo ne srdite se, gospa kneginja, da se upava prositi,« se opogumi Belec. »Poglejte! Zdaj, ko ne more vzeti naša Jadviga Pavla Furtina, ker je mrtev... In pogledite, gospa kneginja, kmalu bi bila postala naša Jadviga žrtev kloteža...« Belec lovi sapo, kneginja sili: »Le ven z besedo! Vem, da sva bili Jadviga in jaz v veliki nevarnosti...«

Suzana naglo vstane in prekine kneginjo: Bolj pravilno bi bilo: Jadviga in mi! Saj menda vendar ne mislite, da bi bilo meni v veselje, če bi bila dobila naša Jadviga moža, ki bi je bil tako nevereden.«

Kneginja prebledi pa reče mirno: Torej naša Jadviga. Pozabila sem, da ljubiva deklico obe z enakim ognjem.«

Hitro pristavi Belec: »Jasno. Saj vama vžigajo isti vzroki in iste pravice ljubezen do nje.«

Kneginja presliši te besede in ponavlja: No!... Še vedno ne vem, pri čemu sem.« Belec odpira usta, da bi govoril, pa mu Suzana pade v besedo. »Kar hočeva povedati, je na kratko to: Gospa kneginja večkrat pozablja, da imava obe enako pravico in dolžnost do Jadvige.«

Kneginja pogleda porogljivo preprosto prošnje, začnejo se groznejše hmečaji: »Zign žensko in govori skoz zobe: »Nehavajo se prošnje, začnejo se groznejše!«

Zivo skoči Belec na noge in ugovarja: »Ne, gospa kneginja! Dogovorila sva se s Suzano, da se ta pogovor vrši in konča v zastopnosti in brez jeze. Pa Suzana je preglasna. Zdaj pa...«

»Zdaj pa se oglasi Suzana odločno, sem se naveličala samo gledati in molčati. Gre za otroka, ki je prav toliko vaš, kakor moj. Dogodki teh dni so pa pokazali, da bi kneginjina ljubezen utegnila biti lahko pogubna za Jadvigo.«

»Na kak način?« vpraša kneginja in se trese, kakor da jo mrazi.

»Na kak način?« raste Suzana. »Kaj je niste hoteli žrtvovati svoji častilakomnosti in jo izročiti zločincu, ki je zaslužil galejo.«

Bleda kneginja zardi. Vendar se ne prepušči silni jezi, ki se kuha v nji. Umerjeno reče: »Ni plemenito Suzana, da se poslužujete na tak način moči, ki jo vama je dala

bi orožništvo malo zasledovalo. Ljudje se ne bodo mogli sami braniti. Kaj pa naj n. pr. naredi uboga kmetka žena, ako priložnostjo zvečer sumljivi brezposelni in zahtevajo prenočišče, obleke, čevlje, hrano itd.? Prav rad bi vsak kaj plačal, da bi se rešil teh pohajkovalcev, ki so že prava nadlega.

V slovo.

(Koprivnik nad Bohinjem.)

V ponedeljek, dne 21. jan. so nas zapustili naš predobri gospod župnik Josip Kres. Ves čas, kar so bivali med nami, 8 let in 4 mesece, so nam bili res pravi duhovni oče. Njih delo je imelo vedno cilj: vse v večjo čast božjo, v dušni in telesni blagor svojih tارانov. Zlasti za šolske otroke in bolnike so prav po očeovski skrbeli. Zato jih bomo črtili še vedno v trajnem hvalnem spominu. Vam pa, blagi gospod, kličemo: Bog, ki je ljubezen in dobroti, naj Vam stotero povrne! Niste ob slovesu drugega prejeli od nas kot naša hvalna srca in bridke solze. To naj Vam bo največje in najlepše darilo. Bog bodi z Vami v Vaši novi župniji!

Prosveta.

(Sneberje—Zadobrova.)

Društveno življenje se pri nas prav lepo razvija. Pred dobrimi štirimi meseci se je osnoval v našem Pevskem društvu glasbeni odsek pod predsedstvom Franca Avšiča. Sedaj so se že toliko izvežbali, da se pripravljajo za koncert, ki ga bodo skupno s pevskim zborom priredili na Svečnico ob 3 pop. Vse priznanje gre članom orkestra, ki se poleg svojih večerov živčujejo še toliko, da sami s svojimi prispevki vzdržujejo kapelino. Ker je program koncerta lepo zasnovan in so tudi izbrane lepe pesmi, vabimo vse prijatelje poštnih zabave, da v čim večjem številu posetijo naš nastop.

Tristo zaposleni hje ob kruh...

(Kočevje.)

Zopet je zadel naše ubogo Kočevje nov, prav zelo občuten udarec. V nedeljo, 27. t. m. je ob pol 12 začela goriti tovarna sušna, katere lastnica je večidel Zadruga gospodarska banka v Ljubljani. Goriti je začelo v 2. nadstropju v tkalnici, kjer je bila nakopičena velika zaloga volne. V tovarni takrat ni bilo nikogar. Deset minut preje je odšel iz tovarne ravnatelj Robert Otta, a še ni ničesar opazil. Morda je ogenj nastal tako, da se je vnela volna, ki je bila blizu toplih strojev. Ogenj

je divjal z veliko silo, saj je postopje staro in notranje ograjeno vse leseno. Ker ni bilo hudega vetra, se požar ni razširil na zraven prizidano skladišče, vendar so zavoljo varnosti znesli priidni reševalci vso obilno zalogo vrnj. Tovarna je bila zavarovana za polno vsoto, siromaki pa so delavci in nastavljeni, ki jih je bilo vseh 301. Ti pa niso bili zavarovani in so sedaj na cesti. Že sedaj je bilo revščine v Kočevju v izobilju, kako bo hudo šele z naprej?

Novice.

(Sostro.)

Na Svečnico, 2. februarja vas vabimo ob pol 4 popoldne v Društveni dom na veseligradu. Utopljenec. Igra je polna humorja in vseh dvoplov. Pridite pogledat in se boste poštno razvedrili. Vasi vabimo Bučar! — Kakor se govori, bomo menda dobili v kratkem elektriko, drogove baže že postavljajo. — V nedeljo, 3. februarja se poročita g. Zupancić Franc, član in bivši predsednik dram. odseka prosvetnega društva s članico gđ. Malči Gajšperšičeva. Ohllo sreče!

Nočni požar.

(Bohinjska Bistrica.)

Zadnji petek, ko so bili ljudje ravno pri večerji, se je oglašil zvon pri župni cerkvi in rog gasilcev na vasi. Vse je planilo po koncu in hitelo na kraj nesreče. Gorel je na Bistrici Vojskovec kozolec, ki je bil poln mrve. Gasilci so bili z motorko takoj na mestu, vendar so morali brizgalno najprej ogreti, ker je voda v njej zmrzovala. Ogenj so kljub hudemu vetru kmalu zadušili. Sreča, da je bil stog krit z eternitom. Domači gospodar je ogenj najprej opazil. Ko je zaduhal smrad po dimu, je šel iz hiše in s strahom ugotovil, da gori njegove kozole. Požar je bil najbrž podtaknjen.

Novice.

(Vodice nad Ljubljano.)

V ponedeljek, 28. januarja smo pokopali Janeza Jeraja, Igrškovega očeta. Pokojni je bil globoko veren in vnet častilec presv. Reš. Telesa. Ko se je začelo Apostolstvo moč v župniji, je vsako prvo nedeljo šel k skupnemu sv. obhajilu. V zakonu je imel 9 otrok in jih lepo krščansko vzgojil. O božicu je dosegel 82 let. Večni pokoj njegovi duši!

Razno.

(St. Jurij pri Grosupljem.)

Dne 17. jan. smo pokopali Marijo Dremelj, Martinovo iz Peč, ki jo je smrt pobrala v starosti 30 let. Bolehala je na srcu že dolgo časa. Rajnica je bila mirna, pridna, skromna in zato povsod spoštovana. Na mrtvaškem odru je ležala vsa v cvetju in veliko ljudi jo je krpilo in se udeležilo njenega pogreba. Naj uživa plačilo pri Bogu! — Zima tedi letos ni pozabila na nas. Po lepih adventnih dneh smo došli sneg in hudo zimo, sedaj pa kar plavamo v snežni brozgi. — Kriza je vsak dan bolj huda. Denarja ni dobiti, davki pa so vedno večji. Redke je, ki še ni bil zarubljen za davke. — Letina je bila slaba, zlasti krompir se nam je popolnoma akvaril. Še za seme ga ne bomo imeli. — »Domoljubci« smo pa vseno še naročili, ker vemo, kaj nam pomeni dober list v hiši. Za dober tisk nam nobena žrtev ni prevelika.

Požar.

(Skocjan pri Mokronogu.)

Letošnja jesen in zimo so se pri nas kar vrstili požari. Zadnji je bil pretekli četrtek, ko je ob 2 ponoči prišla goriti hiša, združena s hlevom in podom, pri posestniku Francu Maletu v Skocjanu. Plamen je uničil vse lesene dele in streho, dalje tudi precej žita, ki je bilo na podstrešju in ga ni bilo mogoče več rešiti, pokvarilo in izgubilo se je tudi več kosov svinjskega mesa, ki se je sušilo v sušilnici. Pohištvo in živina pa je rešena. Da se požar ni razširil na druga poslopja, je preprečila maza in mirna noč ter sneg, ki je zelo oviral oganj. Škoda ni krita z zavarovalno. Kako je požar nastal, se še ne ve.

Zadruga.

(Smartno pri Litiji.)

V zadnjem času so člani bivše litijske združnice »Konzumnega društva za Slovenijo« prejeli pozive za doplačilo deležev. To nekateri izražajo proti Kmetijski zadrugi. Da bodo člani naše Kmetijske zadruge na jannem in ne bodo v skrbih in nasedah lažnjivim govoricam, ki imajo le namen hujskati proti zadrugi, jim sporočamo sledeče: Pri naši zadrugi ni niti od daleč nikake nevarnosti, da bi člani utrpeli kakšno škodo, zato ker so pri naši zadrugi včlanjeni. Podpisani celotni odbor izjav-

»Gospa kneginja ima prav jeelaj eKt IAA nsoda nad mene.« — »Gospa kneginja ima prav.« Hitro povzame Belec. »Hudobna ste. Suzana, ne držite se tega, kar ste mi obljubili.« Suzana se obrne v zid in mrmra: »Zakaj pa delajo z menoj, kakor da nisem nič?« Kneginja si otare solzo in reče slovesno: »Priznavam zmoto, Suzana, in hvalim Boga, da je obvaroval najino hčerko nesreče. Popravila sem. Dovolj, da odpuščate.« Živo ji Suzana stiska roko: »Kaj bi govorili o použnanju, draga gospa! Vem, da ste imeli najboljšo nameno. Ta možitev se je skrhala. Pravite, gospa kneginja, da bi radi videli hčerko srečno. Veste, kako ji pomagata do sreče?« Ne! Jadriga ljubi Verbanu, on pa njo.« Kneginja hoče odgovoriti, — Suzana žubori naprej: »Odgovorili boste pozneje. Dajte, da govorim sedaj jaz. Ne govorimo več o Pavlu, ampak o Verbanu. Verban ni več ubog. Nekdo, ki mu je osleparil očeta, mu je vrnil prislepajeno premoženje. Verban je umetnik, ki postane poznan po vsem svetu. Verban je nečak grofica Furtin, ki mu da lahko grofovsko čast...«

Burno vzraščajo kneginja: »Nikdar! Da bi se kriška kneginja morala zahvaljevati drugim za naslov, ki bi ga nosil njen zet? Nikdar! Dokler živim, ne dovolim, da bi moja hči vzela slikarja, pa naj ga sorodniki pokrijejo z imenom in zlatom.«

Suzana gleda kneginjo in kima: »Da, vedno ste taka. Vsak dan bolj kneginja kakor mati. Mislite, da ste povedali vse, če pravite, hči kneginje; pomislite pa ne, da pravtako lahko rečemo »hči kmetice?« Kneginja stisne prezirno usta: »Mislim, da sta se sklanjali nekoč kmetica in kneginja nad isto žibel in sta prisegli, da hočeta skrbeti za otrokovo srečo.«

»In ta sreča je za Jedvigo Verban,« se ne umakne Suzana. Kneginja se otrse: »Mi-

slim, da se je odrekla Suzana s tisto prisego pravici do deteta, ki naj bi bilo vselej in povsod Jadviga, kneginja kriška, in tako prepustila kneginji vso srč za Jadvigino prihodnost.«

Suzana se ohrabri: »Ko sem se odpovedala, da ne bom nazivala Jadvige javno svoje dete; ko sem se odločila, da bom pred svetom rednica tega otroka, tedaj ste se mi zahvalili, gospa kneginja. Rekli ste mi: Suzana, velikodušna si. Tega ti ne pozabim nikdar.« A vi ste pozabili.« Suzana se nasloni na omaro in zajoka, kneginja sedi in misli na grofico Furtin, ki je objemala tujega mladca za svojega sina, Suzana ji očita, da je bolj kneginja kakor mati... Kar se oglašajo Belec, oblastno in resno: »Nevarnost je, da se razdruži dvoje sre, ki jih je Bog namenil za skupno življenje. Na mojo vero tega ne pustim!« Možiček vzraščajo. Kakor da ju je nekaj pričelo, se obrneta ženi vanj, ki govori slovesno: »Vprašate me, zakaj segam po oblasti, ki mi jo je dal Bog nad vama? Zdi se mi, da ne moreta dve materi ljubiti enega deteta tako, kakor ena sama. Prisegam pri glavi svojega sinčka, da vem, katera je prava mati Jadvigina.«

Kakor okameneli sta bili obe ženi po Belecovih besedah. Teško sopeči strmita vanj. Vsaka si misli: ko bi bila jaz! Pa se prestraši: kaj, ko bi ne bila! Nakrat skočita obe k njemu in kričita: »Možičke!« začneta se objemati in klicati: »Jadviga, naša Jadviga, naj bo srečna.«

Ko se umirita, pravi Belec: »Verban je groficien pravi nečak, je torej dedič njenih posestev in naslova. Jadviga je bila zaročena z grofom Fiortinom in se poroči z grofom Fiortinom, svet ne bo niti vedel, da ni to ena in ista oseba.«

»Skrbimo, da se ujemata ugled in sre-

ča...« pravi kneginja in omedli od silne razburjenosti.

»Moja ljuba kneginja!« vzdihne Suzana. Glejte, Belec, prekosila me je...«

Belec izpusti v kis nunačen robec in reče Suzani: »Vi ste ženska, kakoršnih je le malo. Vaše dobro srce zasluži plačilo.« In ji popeče na uho. Suzana bi zavriskala, pa Belec pokaže na kneginjo.

Suzana ga objame: »Samo ob svoji smrti uri povem hčeri.« Steče po Jadvigo, da zve iz kneginjinih ust svojo srečo. Tačas ko je objemala prosrečna Jadviga obe materi, je hitel Belec po tistega ki je čakal in upal. Tekel je tako, da bi bil prevrnil kmau Verbanu, ki mu je priletel skoraj v naročje. Na Verbanove besede, da ga kliče kneginja, se Pelec zmede. Verban pa ugame, se prestraši in se obrne: »Sestra je v nevarnosti! Tako je prišel Verban ob pravem času, da reši Metko, in ob pravem času, da sprejme blagoslov obeh Jadviginih mater.

★

Tačas, ko hiti Didje z raztrgano dušo v tuij svet, ždi Mališ privezan k polici, premišljanje in čaka. Strah ga je. Didje mu je očital, da ga je on spjel na razbojniška pota, in ta očitek ponavljajo stene, odmeva iz njegove vesti. Misel, da bi se vrnil v poštenje, je šla po vodi. Didje se odpelje z izsiljenim denarjem, ki ga je zaslužil Mališ, sam pa ne more nuditi ne Zalki posestva, ne otroku poštenega imena. Ne ve, kako bi se izmotal iz grehotne mreže, kako bi izpolnil, kar je obljubil Zalki. Gorje čez gorje, če bi ga Zalka zapustila! Ko bi prodal potajno vse dragocenosti in ušel z blagajno Emušetor! Ne gre! Neopaženo že ne! Drug drugega nadzoruje in opazuje in Sena je molčeca. Pa kaj vse to!... Konec koncev se lahko poroči z Zalko pod kakim drugim imenom in ona

Ija in vsak član se lahko sam prepriča, da so vse zadružne obveznosti in plačila daleko krita s vrednostjo blaga. Poleg tega jamčimo odboriki za vse obveznosti in plačila zadrage, ne samo z deležem in predpisanim jamstvom 100 Din, ampak z vsem svojim premoženjem. Če mi nimamo strahu, čemu naj bi ga imeli potem člani. Vzemite neresničnim govoricam, natančite nam vsakega, ki bi trdil neresnico in našo zadrugo primerjal gornjemu slučaju. Bodite brez skrbi in zadrugo upoštevajte, kupite vse potrebščine le v zadrugi. Kmetje hodite vsi v Kmetijsko zadrugo, katera je naša in jo vodimo kmetje. Zdržujemo svoje moči za napredek in uspeh te zadrage in delajmo drug za drugega. Vsi za enega, eden za vse. Kmalu bo občni zbor, takrat pridite, da se vam že natančneje pojasni vse, kar boste želeli vedeti in Vas bode zanimalo. — Slede podpisi 15 odborikov, načelstva in nadzorstva.

Igra in drugo.

(Reteče pri Škofji Loki.)

Kat. prosvetno društvo vprizori v nedeljo ob 15 pop. zanimivo Nušičevo igrano »Naš narodni poslanec«. — O Svečnici bodo kolporterji »Slovenec« prodajali knjižice »Jezus med nami«. Ker je vsebina teh knjižic zelo primerna za razmišljanje za II. evharistični kongres v Ljubljani, naj jo vsak kupi. — Mraza imamo dovolj. Pa je le res, da zima in gosposka ne prizanese.

Duhovne vaje.

(Sela pri Kamniku.)

Kaj je novega ob novem letu? — Može in fantje smo imeli pred celodnevno čiščenjem, ki je 21. januarja, tridnevne duhovne vaje. G. p. Pristov D. J. so nam mnogo lepih in za nas potrebnih naukov podali. Le nekaj malega moških je izostalo, da se jih niso udeleževali. Škoda imajo sami. Udeleženci pa se bočemo trdno okleniti Jezusa, v zakramentu sv. Roš. Telesa pričujočega. Lepo je bilo: zunaj mrz, v dušah pa toplo. Da bi toplota v dušah tudi ostala!

Iz našega življenja.

(Moravče.)

Najprej se naj spomnimo dveh zvestih naročnikov našega lista, ki sta pred par tedni odšla v večnost: Janeza Jerina (Kocjevega ata) iz Ribč, ter Janeza Bizilja (Vrbanočevega ata)

iz Soteske. Dušam pokoj v Bogu, žalujočim pa tolažba v veri! — Najvidnejše in uspešnejše naše delo so fantovski večeri KA. Saj je na njih udeležba redno okrog 100 fantov, ki dve uri pazno sledijo predavanjem, katere imajo naši priljubljeni dušni pastirji. Škoda, da naš zglede ne more prebuditi k enakemu življenju fantov sosednjih župnij, ki spijo spanje zapelkanskega življenja. — Tudi s pripravami za evharistični kongres smo že pričeli. Sicer je bila izredna priprava naš, nad vse pričakovane uspeli sv. misijon, toda začeli smo tudi izven cerkve, s sejami priprav. odbora, ter skupnimi sestanki mož, žena, fantov in deklet. Kako je ljudstvo preželo evharistične misli, je pokazala udeležba na prvem sestanku, ko je bila dvorana nabito polna in poslušalci navdušeni. — Po skoraj triletnem počitku imamo zapet svojo knjižnico, katero smo odprli minulo nedeljo v prvem nadstropju »Ljudskega doma«. Ljubitelji dobrega branja, pridite po knjige in nadomestite po možnosti čas, ko so nam bile knjige zaprte! Knjižnica posluje vsako nedeljo pol ure pred in pol ure po krščanskem nauku.

Redek slučaj zvestobe.

(Dobrovlje.)

Nad pol stoletja že služi pri posestnici M. Završnik na Dobrovlju hlapec Josip Kokavnik. 51 let je bil eden glavnih stebrov trdnega posestva. Skrbel je in delal, kot bi bilo posestvo njegova last, do svoje sive starosti 81 let. — Pri isti hiši služi tudi Monika Zupan že 25 let. V današnjih časih sta to redka slučaja zvestobe. Za svoje pošteno in nad vse zvesto delo sta prejela sedaj tudi veliko hvaležnost od dobre gospodinj. Poštenemu delu in zvestobi čast.

Mitnica in drugo.

(Rudnik.)

Zadnje čase se je začelo med kmeti ljubljanske okolice živahno gibanje za odpravo ljubljanske mitnice. Mi Rudniki smo tudi za to, ker imamo pri mitnici dvojno škodo. Imamo namreč večino zemlje na svetu ljubljanske občine, plačujemo Ljubljani že tako veliko davka, poleg tega moramo pa še za pridelke, ki so zrasi na ljubljanskem svetu, plačevati mitnino. Naši sosedje Barjani so na boljšem: nimajo mitnine in pri poplavih dobe od mesta odškodnino, dočim mi nič, čeprav nam je voda letos marsikje ves pridelek uničila. Pri nas je velika večina za to, da se naša občina priključi Ljubljani; nekateri pa seveda tudi nasprotujejo.

»SLOVENE«

je edini slovenski katoliški dnevnik. Piše v duhu Katoliške akcije. — Stane na mesec 25 Din. — Pišite, da ga Vam pošljejo nekaj števil brezplačno na ogled. — Naslov: »Slovenec«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Prosveta.

(Hrastje pri Kranju.)

Za novo dramo »Ljubavi cvet je zamoren«, katero je dramatiziral naš domačin Pavel Bobnar, ter je bila odigrana prvkrat na našem odru, potem v Smarternu pri Kranju in v Kranju, vlada veliko zanimanje. Vsak, kateri jo vidi, se izraža o njej najpovoljnejše. Je res pristno domača in narodna. Na mnoga vprašanja in prošnje, da jim pošljemo en izvod te drame, sporočamo, naj se obrnejo na dramatika g. Pavla Bobnarja v Senčurju pri Kranju. — Drama je tako lepa, da jo lahko vsem odrom priporočamo. Mnogi so jo videli že dvakrat in pravijo, da jo že se videti. — Na svečnico, 2. februarja ob 7 zvečer se bo predstavljala v Senčurju in to v prvi vrsti za Senčurjane in bližnjo okolico, drugi dan, 3. februarja popoldne ob 4 pa za daljino okolico. Vsi kar najvidnejše vabljeni, posebno še tisti, ki se zanjo zanimajo. Gospodu Bobnarju pa naše iskrene čestitke!

Brezposelnj prosijo pomoči.

(Dev. Mar. v Polju.)

V naši industrijski občini se nahaja že 300 brezposelnih delavcev. Nekateri so že do 2 leti brez rednega zasluga. Pretekli teden so se zbrali pred občinskim domom in energično zahtevali dela ali podpore. Izbrali so deputacije, ki je šla k županu in okrajnemu glavarju ter izročila spomenico, kjer opisujejo njihov bedni položaj in zahtevajo pomoči. Pomoč je obljubljena in sedaj čakajo dejanj. Svarimo brezposelne pred kakimi nepremišljenimi dejanji. Izživace naj sami izboljšajo. Za denuncijante iz znanih kotov in ovaduhe bi bil pa potreben na prostoru pred holo sramoten oder. — V nedeljo dne 3. februarja ob pol 4 pop. bo na prosvetnem večeru sklopično predavanje o japonski ženi. Predava gospa Skušek iz Ljubljane. Predavanje bo zanimivo in ne bo nikomur žal obiska.

ostane perica, dokler si sam ne opomore. Ali Didje je prišel, da se bo kruto mlačeval... Kako? Z večerom so mu rastle muke, telesne in duševne. Spoznal je, da Didjerja ne bo več, da je potegnil Skota in zamamil Emu-četa. Sam Bog ve, kje je že to uro. Mališ rdi od sramote, da mora tako poslušno čakati na človeka, ki ga je zamoril, namesto da bi se bil rešil in poslal tovariše za njim. Začne premetavati glavo, si pomaga z jezikom in zobmi in spravi iz ust robce, ki mu ga je bil zamašil Didje. Nato poskuša z zobmi razrežiti voz in polici, ki mu drži desnico. Počasi si reši desno, si reši levo. Ko smukne Mališ skozi skrito pot in pride pod milo nebo, bi bil najrajši zaviskal, kar ga udari krepko roka po rami. Mališ zakriči. Skoraj da ga znan glas bolj prestraši kakor roka. »O, prijatelj! Ste znoreli, da kričite, ko na dražbi? Vraga! Zdi se, da vam ni všeč, če vidite naneč? Ko bi vam bil sprožil top za hrbtom ali vam zasadil nož med rebra, bi se tako ne prestrašili! Bil je Zalkin brat Kapa. Mališ tuli vanj in zardeva. Poskuša, da bi se nasmešnil, in stiska krčevito korporalu roko: »Oprostito gospod Kapa! Mislil sem pravkar na vašo ljubeznivo sestro in zlagal pesmico njej na čast. Voljak ste in boste razumeli...«

»Da ste bili v oblakih in vas je vrgla moja roka iz njih?« se krohoče korporal in Mališ mu pomaga. Pa kmalu se korporal zresni in povzame: »Moram vam povedati, da prihajam od sestre. Zalka je nekam bolna.«

»Bolna?« zatuli Mališ, sluteč nesrečo.

»Ne vem, kaj ji je. Taka je ko pražnji prt.«

»Vam je naročila, da me poiščete?« hlasta Mališ.

»Ne,« se začudi korporal. »Mislil sem, ali Mališ stisne Kapi roko in steče kakor srnjak. Vrže se v prvi voz, ki ga sreča in

vpije: »Zlatnik, če sem v četrte ure v Črešnjevci ulici! Plane v Zalkino delavnico in se začudi, da je vse pospravljeno in tiho: peči mrtve, čebri poveznjeni, likalniki po mizah, samo dekletec, ki je raznašalo perilo, vidi tu in pravi, ko zagleda Mališa: »Gospodinja vas čaka.« Mališ je v skoku pred Zalko, ki sloni na stolu s posimelimi ustnicami. Mališ zajecka: »Kaj ti je vendar, Zalka, dušica moja?« Stiska ji mirno roko in se čudi ko Zalka ne odgovori. »Grda butara! Zakaj mi ne odgovoriš?« Se vedel ne bi, da nisem srečal brata... »Brata,« se prestraši Zalka, »kje ste ga našli?«

V ulici, ki je dan hoda od tukaj. Dal sem koščiču zlatnik...«

»Tako?« Res ne varčujete z denarjem.«

»Ti ni prav, da sem prišel?«

»Ne, ne! Mučno bi mi bilo, ko bi morala dolgo čakati.« Mališ se razveseli: »Vidiš, mala sitnica, kako je prav, da sem plačal koščiču po plemiški? Pa povej, kakšen praznik praznuješ danes?«

»Praznik! Napravljam se na dolgo pot in sem mislila...«

»Kaj mi čenčča?« se čudi Mališ. »Ti imaš vročnico. Zobje ti šklepetajo, roke kakor led, pa govoriš o dolgem potovanju!« »Zalka ga prekine odločno in vstane. »Govorimo o potrebnijih rečeh! Prosim vas nečesa.« Zalka stopi k omari, Mališ se zgrudi v njen stol: »Morš me, Zalka... Kaj se je pa zgodilo? Sta zvedela oče in mati?« Zalka se stresla. Z zavito roko se mu bliža tako resno, da zagomazi Mališu po vsem telesu. »Kaj sem ti storil, Zalka?« Hoče jo objeti. Zalka ga sune od sebe, v oči sta ji stud in srd. Mališ skloni glavo. Zalka ga vpraša: »Mi naredite uslugo?«

»Za vraga! Kdaj sem ti pa še kaj odrekel?« Izbruhne Mališ. »Kaj zahtevaš tako

slovesno od mene? Ti je gospodar odgovoril?«

»Prisezite mi, da mi ustrežete, zakar vas prosim,« ponovi Zalka ostro.

»Pri glavi najinega deteta...« Zalka zakriči in omahne. Mališ jo prestreže, pa se oprosti njegovih rok, mu izroči zavitek in naroča: »Pojdite takoj na Kraljev trg! Tam čakajte, dokler ne pride oseba, ki vpraša po zavitek. Če ni do ednajstih nikogar, odprite zavitek.« Mališ vzame kakor brez čuta zavitek in bere naslov »Gospa Kapa«. »Saj sem vedel, da je tvoja mati zraven. Te je že kdo zatožil.«

Zalka dvigne roko: »Obljubili ste, da ubogate!«

»Ubogam, ubogam!« zagotavlja zmedeni in potrli Mališ in gre. Na vratih se obrne in vidi, da Zalka joka, teče nazaj, jo objemlje, pravi: »Povej vendar, da ti pomagam! Tukaj ostanem in te varujem.«

Zalka se brani objema in sili: »Pojdite!« »Zakaj te ne smem poljubiti v slovo? Sem jaz kriv, da si nesrečna?« Zalka mu ponudi čelo pa se hitro umakne.

»O, le čakajte! Žal ti bo da si taka... Vsa j na svidenje!« reče!

Zalka dahne komaj slišno: »Na svidenje!« Mališ leze po stopnicah. Jasno mu je da se zdaj Zalka joka. Zakaj? Strah, ki ga je občutil, ko ga je privezal Didje k palci ni bil nič v primeri s tegobo, ki mu polni zdaj dušo. Gledal je prodirno zavitek. Gotovo je šla Zalka k materi, da jo pregovori, naj pride na Kraljev trg, da ji slovesno zagotovi, da poroči Zalko. To je hotela, to! Didje mu je odnesel pete in denar... Še enkrat se ozre v Zalkino okno in gre. Na trgu čaka. Mine prva, mine druga ura. Zalkine matere ni. Prehuda je nanj. Mališ odpre zavitek. V njem je bilo vse, kar je podaril Zalki in li-

DOBRO ČTIVO

k Tomaža Kempčana — Hoja za Kristusom se knjižica — v obliki molitvenika — katero bi moral imeti in prebirati vsak katoličan. Za nožanje versko življenje vsakega posameznika je čitanje iz te zlate zakladnice neizmerne važnosti. Vsak dan bi moral čitati v njej, zakaj toliko vzpodbude, lepote in miselnega bogastva ne najde v nobeni drugi knjigi. To je knjiga za celo življenje — čim večkrat jo čitamo, tembolj se kaže sad tega duhovnega branja. In prav v sedanjem razzevanem času nam je miljen in neomajen svetilnik v življenju, kakoren je Tomaž Kempčan bolj potreben kot vsakdanji kruh. Naj ne bo dancs med nami praktičnega katolika, ki bi se bal stroškov za to Zlato knjigo. Jugoslovanska knjižnarna je znižala ceno knjižice na 8 Din, po pošti 9 Din. — Knjižica ima 400 strani, je trpežno vezana z rdečo obzro. Sezimo po tej knjižici, saj je v primeri cene z drugimi knjižicami — skoraj zastoj.

n. Fr. Ks. Lukman: *Martyres Christi*. 30 poročil o mučenicih prvih stoletij z zgodovinskim okvirom. Celje (Jugoslavija), Družba sv. Mohorja, 1934. (8+281 strani v vel. 8°). 76 Din, vez. 92 Din. Prvi del podaja zgodovinski okvir: stisnjeno, pa jasno sliko odnosov rimske države do krščanstva od Neroneve dobe do zmage cesarja Konstantina nad Licinijem, pripombe o naslovu »martyres« in o starih poročilih o mučenicih. Drugi del obsega poleg 19 poročil o sodnih zaslišanjih in obsodbah in 4 zaskroženih povesti o mučeništvih še 7 drugih zgodovinskih zanesljivih poročil: Justinovo poročilo o obsodbi treh rimskih kristianov, pismo cerkva v Vienni in Lugdunu o preganjanju leta 177/78, pismo sv. Dionizija o preganjanju v Aleksandriji leta 249/50, Evzebijevi poročila o preganjanju alexandrijskih katehumenov leta 202/3 in o obsodbi častnika Marina v Cezareji, Evzebijeva knjiga o mučenicih v Palestini v letih 303/311 in onoroko štiri-desetih mučencev v Sebasteji v Mali Armeniji. Uvodi k posameznim poročilom ocenjujejo njih zgodovinsko vrednost, opombe pa pojasnjujejo, kar je za umevanje potrebno. Imensko kazalo obsega imena mučencev in spoznavavcev, ki se v poročilih imenujejo. Na zemljevidu dežel rimskega imperija okoli Sredozemskega morja so zaznamovana vsa mesta, ki se v poročilih omenjajo (kolikor je njih tega znana). Knjigo toplo priporočamo.

stek, ki mu ga je bil postal Arosdin in mu ga je bil vzel Didje iz žepa. Zdalj pade Malisu mrena z očes... Didje se je res kruto maščeval, povedal je Zalki, da Malis ni pisar, da ni iz poštene in visoke rodbine, ki se brani uboge perice. Zalka ve vse. Zdalj razume, kako strašno se je maščeval Judež nad Judežem. Pregleda zavitek in najde pismo: »Nočem, da bi se sramovalo moje dete svojega očeta. Prosila bom Boga, da vas reši krivih potoč. Videli me ne boste več. Ljubila sem vas in zato vam odpuščam.« Malis se spomni, kako se je zgrozil Didje, ko je zvedel, da je Tereza njegov oče...

Noč je izpraznila ulice. Pred hišico, ki je imela na vratih napis »Zaprto zaradi odpotovanja«, kleči človek in moči prah s solzami. Malis je, ki prosi Boga, da bi vzel njegovo dušo k sebi, ker je zgrubila vse, kar ji je bilo drago.

Stari grad Breg se dviga nad vasico z istim imenom. Pod gradom se vije Marna. Okoli so polja in pašniki. Vse je v cvetju. Tu stanuje Verban že nekaj let. Je blizu Pariza in vendar tako daleč. Tu ga obiskujejo teta grofica, materi Suzana in knežinja, tu postuje Kata prvega Verbanovega sinčka in se veseli drugorojene hčerke. Tu je naslikal že nekaj lepih slik in jih podaril cerkvam.

Danes se je spremenila navadna tihoča grada in okolice v praznični sum. Od blizu in daleč prihajajo gostje na krst Verbanove hčerke. Sorodniki in Parizani se zbirajo po dvorah in sobah, kmetje okoli miz na dvorišču. Matka izprašuje Belčevega Jančka, če zna deset božjih zapovedi, Jadviga postuje Katkina siva in trdi, da je čistokrvni Bretnanec. Nekdanji cigan in grof je tudi pripeljal svojo ženo, hčer bogatega graščaka. Vse se raduje, zbrisan je spomin na bežne dneve, ko je grozila sramota. Ko zamiglja

RADIO

Program radio-Ljubljana od 31. jan. do 7. febr.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče, 12.50 Poročila, 13. Čas, plošče. — Četrtek, 31. jan.: 18 Za dobro voljo (plošče), 18.20 Smuška ura, 18.40 Srbohrvaščina, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Nac. ura, 20. Koncert »Sloga«, 21. Božične pesmi, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Radijski orkester. — Petek, 1. febr.: 11 Solška ura, 18. O Mehiki, 18.20 Rad. orkester, 18.40 Literarna ura, 19. Radijski orkester, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Nac. ura, 20. Wagnerjev večer, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Slovenske narodne. — Sobota, 2. febr.: 7.30 Kmetijska posvetovalnica, 8. Plošče, 8.20 Poročila, 8.50 Komorna glasba, 9.30 Versko predavanje, 10. Prenos iz stolnice, 11. Solospevi, 12. Čas, Rad. orkester, 15. Plošče po željah, 16. Oktet Trbov, nameščencev, 19.30 Nac. ura, 20. Čis, jedilni list, 20.10 Sveti Trije kralji, zvočna igra, 21.15 Prenos mednar. koncerta iz Zagreba, 21.45 Čas, poročila, 22. Rad. orkester. — Nedelja, 3. febr.: 7.30 O predvinih rastlinah, 8. Plošče, 8.20 Poročila, 8.50 Cerkevne pesmi, 9. Versko predavanje, 9.15 Prenos iz trnovske cerkve, 9.45 Plošče, 10. Poslovanje delavskih in nameščenskih zaupnikov, 10.20 Harmonika, 10.40 Solopetje, 11.40 Viis o slovenskem gledališču, 12. Čas, Rad. orkester, 15. Plošče, 16. Ljudska igra: Kozofkina usoda, 17.30 Plošče, 19.30 Nac. ura, 20. Čis, jedilni list, 20.10 Koncert na orgle, 21.10 Fantje na vasi, 21.40 Čas, poročila, 22. Rad. orkester. — Ponedeljek, 4. febr.: 18. Vzgoja in svoboda, 18.20 Plošče, 18.40 Slovensčina, 19.10 Zdravniška ura, 19.30 Nac. ura, 20. Prenos opere iz Belgrada. — Torek, 5. febr.: 11. Solška ura, 18. Otroški kotiček, 18.20 Higijena, 18.40 Nemščina, 19.10 Pravna ura, 19.30 Nac. ura, 20. Čas, jedilni list, 20.10 Solopetje, 21.10 Harmonika, 21.40 Čas, poročila, 22. Radijski orkester, 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 6. febr.: 18. Plošče, 18.30 Pogovor s poslušalci, 19.00 V spomin Vincencu Steparku, 19.20 Čas, jedilni list, 19.30 Nac. ura, 20. Prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Na velikanskem parniku, ki bo nosil številko 534, bodo postavljeni tudi lokali za brivca, slaščičarja, krojača ter modistinjo. Parnik gradi angleška Cunard družba.

NAZNANILA

n šmartno pri Litiji. Dekliška kongregacija vprižori na Svečnico ob 3 štiridejnsko »Marija iz Magdalec. Da bo mogoče vsakemu prisostvovati tej lepi igri, so cene znižane na 6, 4, 2 in 1 Din. Vljudno vabljeni!

n Prosvetno društvo v Šmartnem pod šmaro goro vprižori v nedeljo, dne 3. februarja ob 3 pop. in ob 7 zvečer v dvorani Prosvetnega društva igro »Sluga dveh gospodov«. Prijatelji pošene zabave vljudno vabljeni.

n Čemšenik nad Zagorjem. Prost. gasilska četa priredi v nedeljo, 3. febr. ljudsko igro »Časni sel« (priredil g. Redenski). Na igro, ki je mnogim znana že iz povesti v Slovenskih večernicah, vse prav vljudno vabimo!

n Podbrezje. Prostov. gasilska četa priredi na Svečnico in v nedeljo, 3. febr. narodno igro »Izpod Golice«, prirejeno po znani Domoljubovi povesti. Vljudno vabljeni!

n Horjul. Skupina bojevnikov priredi na svečnico ob 15 pop. spevoigro »Kovačev študent« v cerkveni dvorani. Igro ponovimo v nedeljo, 3. febr. arja ob 19. Nastopijo tudi pevci in tamburaši. Vabljeni!

Preddvor. Gledališko in pevsko društvo uprižori na Svečnico ob 3 popoldne snepopolno burko v treh dejanjih »Radikalna kura«. — Vljudno vabimo.

Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 10. februarja ob 14 pop. v vrtnem salonu restavracije »Pri Levu«. Gospodstvena cesta 16 v Ljubljani, z običajnim dnevnim redom. Vljudno vabljeni vsi člani.

Davek brezbožnikov. Če si kak materialist domišlja, da si zaradi brezboštva kaj prihrani, naj ve, da so na Ruskem vpeljali davek na brezbožnike. Tako poroča list brezbožnikov v Harkovu. Vsak član je odslej zavezan, da plača po razmerju dohodkov na leto od 60 kopek do 3 rubljev. Poleg tega mora dati v sklad za razširjanje brezboštva v izozemstvu letno 60 kopek.

Stroj za pletenje nogavic je leta 1508 izumil William Lee v Woodbridge na Angleskem.

Največja pšenična polja na svetu se nahajajo v državi Montana, in sicer v Hardinu v Ameriki. Leta 1922 je bilo ondi s pšenico zasejanih 40.500 akrov; pridelek istega leta je pa znašal na en milijonov bušljev.

Bogu, da bo živel vedno po njegovih zapovedih.

Ob gradu se zasvetijo pisane luči, pesem tlačanov se dviga k stoipom in hiti do neba. Verban sklene roke in obstoji. Gleda na zvezdo večernice nad gradom in obljubuje Bogu, da bo obračal dneve in leta, ki mu jih nakloni, v dobro svojega bližnjega. Odljubljuje, da ne bodo njegovi otroci nikdar pozabili, da je bil njih oče nekoč reven slikar, ki si je služil kruh s čopičem, in da ni imela njihova teta v svoji mladosti lepih oblek in je hodila peš. In vedno bo učil otroke, da morajo stati v boju pred dobrim in zločestim na strani dobrih, pa najsi bi morali trpeti. Učil jih bo ljubiti in odpuščati. Pravil jim bo o svojem prijatelju Didjeru. Svaril jih bo pred grehom. Kaj mu je neki nocoj toliko v mislih Didje? Mlad, lep, bister, bi se bil lahko povzpел do najvišjih časti. Kam se je neki zgrabil? Verban si pogleda v sree. Vidi, da ni v njem srda na prijatelja, ki mu je stregel po življenju in hotel uničiti, kar mu je bilo dražje nego življenje — sestrično čast. Verban ni še nikoli v grad. Sem ter tja tava zatopljen v misli in načrte. Naenkrat mu kri zleden, okamenen noga. Kakor ga je videl večkrat v sanjah: teman, grozeč se mu bliža Didje, ki mu je bil prisegel maščevanje. Izpod mahadravega klobuka gore oči, sablja o boku udarja grozeče po tleh — in Verban nima pri sebi orožja. Verban stopi iz senec in tedaj se vrže pred njega človek, ki prihaja. Verban zardi od sramu. Res kleči pred njim Didje — pa kakšen! Slika pregnanec, slika izgubljenega sina. Verban ga prime za roko: »Kaj želite, gospod?«

Z ubitim glasom, s povešeno glavo prosi Didje: »Odpuščanja, da umriem v miru!«

Verban ga dvigne in stane k sebi: »Vse pozabljeno — že davno! Zakaj hočeš umreti!

B-ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Zadnja polovica novembra 1914 je minula kaj hitro. Res, da nam je bil izhod iz taborišča v mesto zaenkrat dovoljen samo v izrednih slučajih in pod nadzorom ruskega stražnika. V pričetku nam to dejstvo ni povzročalo posebne žalosti, saj je bilo tudi v taborišču marsikaj ogleda vredno.

Pa še nekaj tolažilnega nam je dalo ujet. Taborišče v Biju: Skoro ni minil dan, da bi ne bilo v tej ali oni baraki ali zemljanki službe božje. Kako lepo je okrog Gospodovega oltarja vedno in vedno, zlasti pa se tedaj, ko si daleč od domovine od vseh zapuščen in odvise bolj kot kdaj od same božje dobrote.

Med ujetniki je bilo nekaj Poljakov, ki so dan za dnem z nepopisno vnuemo in z otroškim veseljem pripravili vse potrebno, da je njih rojak kurat-ujetnik, rekli so mu »kšonce«, nemoteno opravil sv. daritev. Dobili so neke mizo in jo pogrnili z belim prtom. Mašno obleko in vse drugo je prinesel v malem kovčku s seboj g. vojni kurat, ki je stanoval nekeje v mestu.

Ob prihodu v zemljanko je g. kurat zelo prijazno vprašal, če želi kdo prejeti sv. zakramenta. Sedel je na priprosti stol, grešniki smo pa drug za drugim poklekili poleg njega in svoje srčne zadeve obravnavali s poljskim duhovnikom kakor smo vedeli in znali. Precej sem razumel, vsega pa ne. Tako jaz tako najbrž tudi blagi naš katakombski spovednik. Malo nerodno je bilo, vendar upam, da sta oba gospoda, tako tisti, ki ga pišemo z malim, kakor tudi oni, ki ga povijujemo z velikim G-jem, videla našo slabost, a upoštevala tudi našo dobro voljo.

Med sv. mašo smo bili obhajani. Po duhovnikovem zavzivanju smo klečali ob obeh straneh zemljanke in g. kurat je šel z Jezusom po baraki proti izhodu in nazaj do skromnega oltarja, dokler nas ni vseh, ki smo želeli, združil s Sivarnikom neba in zemlje. Občutkov, ki jih imamo pri sprejemu oltarnega zakramenta v sibirski »katakombi«, ni mogoče popisati. Take trenutke moreš samo doživeti. Goreče sem zla-

sti nebeskega Očeta prosil, naj mi da dočakati veselo vrnitev v svobodno slovensko domovino.

Pri vsaki sv. maši, kakor tudi pri njej sledečih litanijskih, opravljenih v poljskem jeziku, so Poljaki enoglasno, a krasno prepevali svoje lepe Marijine pesmi. »Srdečna Matko« in druge.

Med nami je bilo tudi nekaj ujetnikov, večinoma češke narodnosti, ki sta jim bila duhovnik in služba božja, celo za listo kratko uro, zelo na poti. Na nasprotnem koncu barake so Bogu nevhvaležni nepridipravi med sveto mašo glasno govorili, uganjali razne neumne šale in se norčevali iz Poljakov, ki so bili duhovniku in Cerkvi prisrčno vdani. Dotični češki ujetniki so s svojim postopanjem verne Poljake naravnost odbijali od sebe in od Slovanstva. Poljaki so protiverske izzivače ostro zavračali in jih drugače prezirali, saj drugega brezbožnosti tudi zaslužili niso.

Slovenci smo se na splošno pri službi božji pravilno zadržali, dasi je bilo tudi med nami nekaj ljublje. Le enemu se je zdelo nekoč primerno, da iz svojega »godala«, ki ga je podedoval še po Adamu, ravno med evangeliem nalaže izzvabi zamolkot glas. Službi božji ni škodoval, le osmešil je — sam sebe.

Po sveti maši sem stopil v četrto barako, kjer je užival »ujetniške dobrote« tudi stanovski tovariš Jeretina. Fantje so si na razne načine krajšali čas. V kotu sem opazil godbo: dva sta pihala na glavnik, tretji je udarjal na kos visokega železa, četrti je tolkel na pločevino. Skledo, peti pa je z debelim klinom drsal po odru in posnemal bas. Novodobni afriški »tinglilangli« naj se grede kar skrit pred našo barakarsko muziko!

Tam na drugi strani eni brusijo na pasovih razne nože in brijeje sebe in druge. Na oni prični izdeluje iznajdljivi Slovenec iz govejih kosti lepe prstane in drugo nakitje. V ozadju ustvarjajo z najpreprostejšim orodjem iz lesa, namenjenega za kurjavo, kar lepe kovčke, okvirje in drugo suho robo. Tu kvartajo, tam igrajo duraka, na tej prični se gresta ujetnika volk-ovco, tam vlečeta druga dva špano. Iid. Denarne igre niso dovoljene, zato teknujejo za — koške sladkorja. Pa sreča je opoteča, in tako se zgodi, da mora, ker je imel pri igri smolo, marsikdo, ki si je želel preveč sladkega, piti nazadnje grenak čaj.

Neki večer je došel v taborišče Slovenec Zelenik Franc, doma nekeje iz Stajenskega. Že v Bistrem Istoku je obolal na revmatizmu in

je zato našel zavetje v neki, od Starega Tereškina 25 km oddaljeni vasi. Zelenik mi je povedal, kako so ga krmili v bolnišnici. Zjutraj je dobil čaj z mlekom, dopoldne mleko, popoldne juho, meso in kašo popoldne mleko, zvečer čaj. Belega kruha je dobil, kolikor je hotel. Bolničarke so ga očedile, mu dale gorke čevlje, tople nogavice in odejo. Preskrbele so mu tople kožuh, ki pa ga je moral ob prihodu v Biskj vrniti. Rusi obeh spolov so v bolnišnici Zelenika obiskovali in mu nosili razne koristne podarke. Bolničarke pa so ujetnika — slovenskega kmeta založile s sladkorjem in čajem za več tednov.

Ko sem 21. novembra 1914 o mraku legel na prične, ukaže kapral, naj gre moja desetica takoj ribat rusko vojaško kuhinjo. Šel sem z drugimi vred in naredili smo, kakor smo vedeli in znali. Po večerji nas kapral nalašč naložene naj gremo še vodo nosit. Zidaj mi je bilo pa že dovolj in nisem ubogal. Ruski starejši (stražnik) me odpelje v »katalaško« (v taboriški zapor). Po poti me potolaži, da bom sedel samo eno noč.

Starejši me je zaprl v kakih 50 m² veliko leseno barako. V njej je bila k sreči še gorka peč, torej ni zeblo. Postelje ali prične ni bilo. Stal si, ali pa sedel, v temi seveda, kakaj »katalaška« je bila brez svetilke.

V zaporu nisem bil sam. Tam so že naši prenočišče trije ruski vojaški »poklicanci«, eden med njimi se je, kakor mi je sam zaupal, šele pred kratkim »venčal« (poročil). Najbrže so se tudi oni trije pregrešili proti vojaški disciplini. Okrog 9 zvečer stražnik odpre vrata in pokliče enega od treh ven. Ošla sta nekam in se vrnila šele zjutraj.

Še to naj omenim, da nas ujetnikov ni tisti večer nihče vprašal, če veljajo za naš telesni sestav tudi gotove uredbe, neizprosne v svojih zahtevah in skrajno neprimljene v svojih posledicah. Ko sem ruskima sotropsinoma pojasnil, da je tudi avstrijski ujetnik človek iz krvi, mesa in drugih protiklin, sta se ludomušno nasmejala. Jaz pa sem uprl svoje poglede v veliko železno peč, ki me je tako dobrohotno ogrevala prvič v življenju v — zaporu. In zapal sem s samotolazbo: kaj bi skrbel, saj gre lahko v ta »krematorij« vse, kar ne spada v počeno človeško družbo.

V vsako hišo Domoljuba!

Didje si otira solze: »Zdaj lahko umrjem, ker mi ne bo motila kletev miru.«

»Moja kletev?« se čudi Verban. »Nikdar te nisem prokel, vedno mi je bilo žal zate. Kako prideš sem in prav nočoj?«

»Prav nočoj, ko slaviš svojo srečo, te plašim, kaj ne, Verban? Ne zalezujejo te. Hotel sem te prosti samo odpustanja.« Didje pove Verbanu v kratkih besedah zgodbo svoje sramote: »Prvo leto prenašanja sem se vrgel v direndaj zabav, da bi pozabil, kar je bilo. Bil sem kakor v omotici, nisem mogel razumeti, da sem preganjan iz prelope dežele očete. Nisem se vedel, kako strve človeka, ko sliši na tujem sladki materini glas. Drugo leto mi je pošel denar. Z njim so mi poslali tudi prijatelji. Da pozabim bridkosti sem se vrgel na zločinsko pot. Nikogar nisem imel, da bi me zadrževal. Zdelo se mi je, da me podi materina kletved vedno globlje in globlje. Noč in dan me je preganjala lastni oče, preganjal oči, ki me je klical, ko je padel po njegovi krivdi v Seno. »Bil sem obsojen na vislice... Tedaj me zgrabi strastna želja, da vidim še enkrat Pariz, da diham zrak, ki ga dibate vi. Ušel sem. Dobre duše so dajale lačnemu potniku miloščino. Tako sem prišel do Marne. Zdaj je majnik. Vse je tako kakor tistega nesrečnega dne, ko smo se ustavili pri sv. Mavru in se seznanili s pisarčkom. Da je bil tajnik in blagajnik Emaušetov. Tako krasen dan in tako bridki spomini! Hotel sem se utopiti v tej Marni, ki je požrla Pavla. Ze stojim na bregu, ko me ustavi tvoje ime, Verban! Tvoje ime izgovorjeno z ljubeznijo in spoštovanjem. Dolgo sedim ob Marni in jokam kakor otrok. In zaje se mi misel, da ne morem umreti, če mi ne odpustiš, Verban. Odpustil si mi. Bog ti obvaruj srečo!«

Obrne se, da gre. Verban ga ustavi: »Nikamor ne greš! Živi pri meni in nihče ne

zve, kdo si. Potrebujem zdravnika za kmete in grad.«

Didje stoji v čedni sobi vrtnarja Surija, ki se je pravkar umaknil z veselico in prinesel s seboj polno culo dobrot. Verban ukaže vrtnarju, da preskrbi gostu večerjo in da soto. O tem obisku mora molčati kakor grob. Verban stisne Didjeru roko in ukaže: »Po večerji takoj v posteljo, jutri vstaneš kot grajski zdravnik in moj stari prijatelj.« Verban drvi po parku, da pride čimprej do Jadvige in otrok. Zdi se mu, da leti na perotih. Ve, da si je odkupil življenje, ker je rešil obupano dušo. Naenkrat pa postane težak in trd. Zgrudi se na klop pod lipo in strmi z odprtimi rokami v senco, ki se gosti iz luninega svita in se mu bliža. Očelova senca! Pa obraz se smehlja, roka, ki se ga dotika, boža, in glas, ki govori, je nežen in ljubeznjiv: »Verban, moj sin! Odpustil si in odpuščeno ti je.«

Veselo sprejmejo gosti gospodarja, Jadviga objame moža, ki se je vrnil preroben, kakor da čuti šele zdaj neskaljeno srečo. Bilo ji je, kakor da ji je vrnjen Verban, ki ga ji je zadnje čase nekaj jemalo. Rado in Metka vprašujeta z oči. Verban dvigne dete k nebu in kaže: »Naša sreča!«

Didje meče vase, kar mu je postavil na mizo vrtnar in se šali s starim možem, ki se čudi na tihem, da ima gospod take prijatelje. Vrtnar ga pelje v sobico in mu vošči lahko noč. Didje vrže svoje cape s sebe in se nasloni na okno. Na uho mu prihaja sladki glas godbe. V gradu plešejo! Mahoma se Didje razčuje in pije požljivo lepoto parka. Pri sreču mu je, kakor da padajo okoli v duše. Vauka ura ga opomin: »Pojd spati! Jutri vstaneš nov človek. Gospod je sprjel kešanje svojega služabnika. Zaspíš kakor dete v materinih rokah.«

»Matila! kaj jo je priklcala misel? Stoji

tu in kaže svareče na odprto okno. Didje pogleda in stemni se mu pred očmi: skozi okno prihaja nekdo... Tla se tresejo... Kruta roka pahne Didjera iz raja prihodnjih dni. Pred njim stoji Mališ, zmajčen in ubog. Obraz se mu skrči v oči, ki bliskajo zlobno v Didjera, pod pazduho tišči meč »misericordiu«, kakršnega so rabili še za časa Ludovika XII. Ostrina meča se sveti. Didje zlene sam vase kakor vrabec pred mačjimi očmi in se trese kakor vrba na vodi. Ne upa se seči po sabljah na mizi, ker se boji, da ga prehitijo Mališ s svojim strašnim orožjem. Tako si stojita nasproti in hip je dolg kakor večnost. Zdi se, da Mališ uživa, ko vidi, da Didje trepeče. Mališ se pase nad svojim nekdanjim prijateljem. Kar akoči nazaj, mečeva ost se zasveti. Didje se zbere, se zažene po sabljo, s sabljo dobi pogum. Skoraj porogljivo, po svoji nekdanji navadi začne: »Mi ne bi pojasnili, moj dragi...«

»Takoj bova govorila«, piha kakor gad Mališ.

»Kako, tukaj?« se čudi Didje.

»Takoj!« Mališ se zažene kakor zver v Didjera, ki je bil povedil sabljo. Trenotek je bil ugoden za napad. Z divjim krikom predero Mališ Didjeru prsa. Didje omahne in pade. Mališ se upre z nadčloveško močjo, dvigne Didjera z mečem in ga nasloni na zid. Oči se mu vrte v jamicah in stoka: »Vode! Dokončaj!«

»Vode!« se blazno krohoti Mališ. »Kaj ti nisem rekel, da bova takoj govorila?«

»Podla duša! Vode! Vode! Gorim! Usmiljenje! kriči Didje in skuša z rokama izdreti meč. Kri se mu peni na ustih, mu curlija iz rane.

Mališ se mu roga: »Usmiljenje izdajalou! Uničil si mi srečo; Zalka in otrok sta umrla

• Usmiljenje.

DROBTINE

Najmanjši radio aparat. Italijanski dijak Colbertaldo je sestavljal najmanjši radio aparat na svetu. Ko je tri orehe, mu je razpadel en oreh na dve polovice in prišlo mu je na misel, če se morda ne bi dala napraviti v teh dveh lupinicah majhna sprejemna radio naprava. Dolgo časa je poskušal in končno se mu je posrečilo, da je začel iz teh dveh orehovit lupin prve glasove in ugotovil je, da more s tem aparatom poslušati oddajno postajo Tret. Vondar se ni odnehal in nadaljeval s poskusi, ki so mu končno tako uspeli, da je lahko poslušal deset radio oddajnih postaj, med temi Bratislavo, Prago, Toulouse, Budimpešto, Rim, Dunaj in druge. Mlademu izumitelju je uspelo, da je tako izločil vse molnje in šume, ki so mu v začetku motili sprejem, da je svoj izum z riziabi in modelom dal patentirati. Po preteku enega meseca je bil njegov patent potrjen in prepričan je, da ga bo dobro prodal.

Blago, ki se ne rastrga. Vodični inženjer neke angleške tovarne za blago je iznašel cenen postopek, s katerim utrdi bombažne izdelke in izdelke iz umetne svile tako zelo, da se ne dajo raztrgati. To se doseže na ta način, da se tkanine namoči v posebni tekočini, katero je inženjer izumil. Če blago radi tega ne bo izgubilo svojih drugih dobrih lastnosti, potem bo ta iznajdba lahko preobrnila vse dosedanje izdelave blaga.

Čuden trakoplov. Na Nemškem so nedavno razstavili čuden tip trakoplova, ali boljše rečeno letalega avtomobila. Letalo s kabinami je brez kril. Drigne se v zrak s pomočjo kril, ki so zelo podobna velikemu propelerju, ki so z vijaki pritrjena na letalo in sicer na streho kabine, ali če hočemo to čudno stvar imenovati avto, na streho avtomobila. Taka krila so tri in če se vse troje kril povesi, ni vse letalo večje kakor navaden avtomobil, v katerem je prostora za štiri osebe.

Zakaj se potimo? Da ostanje toplota človeškega telesa na enaki stopnji, so potrebne urejevalne navedbe, ki pri večji vročini od vnosa strani skrbijo tudi za večjo oddajo vročine navzven. Toplota človeškega telesa se namreč ne da potisniti pod gotovo stopnjo, ne da se s tem oškoduje življenjski potek. Povečano oddajanje toplote nastane med drugim tudi na ta način, da potne žleze, ki nanje vplivajo živci, izločajo pot in da ta pot z naše kože izhlapi. Ker pa je za spreminjanje vode v paro potrebna toplota, se s tem telesu odteguje vročina. Poleg

tega hlapi še voda naravnost iz krvnih cevčic (nevidno potenje), kar se posebno občuti v puščavi.

Irska obseja Anglijo. Neki irski list je priobčil oster uvodni članek, v katerem očita Angliji "nepravičnosti", ker se hoče izogniti plačilu dolga Zedinjenim državam. List pravi, da Anglija brez vsakega tehtnega povoda prosjači, da bi se ji dolg spregledal. Medtem pa ona sama ni najmanjšega usmiljenja za Irsko in je brezobzirno zahtevala, da ji je točno plačevala letne prispevke, do katerih ni imela nikakih pravic. Naoprotno pa se zdaj izogiblje vračilu postenega posojila, ki ga je dobila od Amerike.

Žrtve lastnega izuma. Ruski inženir Kumanov, ki je iznašel tako nevaren strupeni plin, da njegove učinkovitosti ne bi vzdržala nobena maska proti plinom sedanje sestave, je s svojim pomočnikom postal žrtev lastne iznajdbe. V delavnici so namreč našli pri plinskih aparatih oba mrtva.

Francoski profesor Henri Lamoignon, ki je že 8 let ravnatelj bakteriološkega laboratorija pariškega Pasteurjevega zavoda, je po večletnem študiju iznašel cepivo, ki omogoča hitro in popolno ozdravitev v slučaju zastrupljenja pri uživanju strupenih gob. Profesor je odkril serum na ta način, da je večkrat ugotovil, da se zajci z gobjami ne morejo zastrupiti. Prvi poskusi zdravljenja s cepivom so se prav dobro obnesli.

Oddelki za pevce v francoskih vlakih. Francoske železnice so uvedle v vlakih po vzoru oddelkov za kadilce in nekdanje posebne oddelke za pevce. Novost je bila potrebna zaradi tega, ker ni vsakega potnika volja sedeti v vozu, kjer se vozi pevska tovarnišča. Odredba bo poslej ščitila mirne potnike pred nemirnimi in zlasti pred takimi, ki so prijatelji dobre kapljice ter radi zapojejo kakšno okroglo.

Sladkor in debelost. Sladkor ni noben luksuz, poleg krompirja spada celo v vrsto najcenejših živil. Zelenjava, ribe, meso, celo kruh so znatno dražja živila. Napačno je naziranje, da uživanje sladkorja pospešuje debelost. V anglosakških deželah porabijo neprimerno več sladkorja in vendar so to dežele »vitke linije«. Napravili so poizkuse, ki je pokazal, da so osebe, ki so jim nalašč dajali več sladkorja, ostale bolj vitke nego druge. V zadnjem času so sladkorju očitali, da škoduje zobem in pospešuje sladkorno bolezen. Te trditve spadajo v kraljestvo pravljice. Ne samo sladkor, ostanki vseh drugih živil med zobmi pospešujejo gnitje zob, če se človek premalo poslužuje zobne ščetke.

Tobak, dišeč kakor med. Zavod za raziskavanje in križanje tobaka v Forchheimu je že delj časa

toku. Miha razjaha in se skloni nad njim. Mališ šepeta: »Kri, hvala! Kartušov — vnuk — mrtev!«

Samo Verban in Rado sta vedela, zakaj leži mrlič v vrtnarjevi hiši in mrlič ob potoku. Skupen grob je sprejel moža, ki ju je seznanil lep majnikov dan ob Marni in jima končala lepa majnikova noč ob isti Marni življenja.

(Konec.)

FIŽOL vseh vrst kupujemo ali zamenjamo za žito in moko
FRAN POGACNIK družba z o. z. v Ljubljani
Javna skladišča (Balkan), Tyrseva (Dunajska) c. 33

Med zakoncem. Ona: »Šivilja mi je poslala obvestilo, da ne naredi niti šiva več zame, dokler ji ne plačam zadnjic naročene obleke.« On: »Takoj ji pošljem zahvalno pismo.«

Manufakturo nudi ugodno, — (državnim uradnikom tudi na obroko)
Oblastništva za Slovenijo, Ljubljana, Tyrseva cesta št. 23
(bivša Gospodarske zveze) — V računu vnamemo tudi hranilnice kajitice članice Zadrutne zveze.

Zakaj?

dobe inserenti pri DOMOLJUBU izredno veliko ponudb?

Zakaj?

so vsi inserenti zelo zadovoljni z uspehom oglaševanja v DOMOLJUBU?

Zakaj?

se trgovci in obrtniki ob vsaki priliki tako radi poslužujejo DOMOLJUBA za svojo reklamo?

Zato

ker je tednik „DOMOLJUB“ razširjen po vsej Sloveniji;

Zato

ker ga redno in z velikim zanimanjem čita meščan in deželan;

Zato

ker se vsled tega oglaševanje v Domoljubu bogato izplača vsakemu inserentu.

delal poskuse z medom, kakaom in kavo, ki naj bi odzveli tobaku zopern vonj. Posrečilo se je vzpostaviti tobačno rastlino, ki ima namesto svojega vonja vonj po medu. V nadaljnjem bo akušal raziskovalni zavod odstraniti neprijetnosti smradu, ki ga daje tobak pri zgorevanju. Zavedni poskusi se že vsipajo.

Car Nikolaj in pisatelj Gorki. V arhivu ruske Akademije znanosti v Leningradu so našli pismo, ki ga je pisal ruski car Nikolaj II. avoječnemu prosvetnemu ministru Vanovskemu. Pismo datira iz leta 1904, ko je izvolila Akademija Gorkega za svojega člana in nedvomno pričla, kakšne občutke so navdajali vladarja Rusije zaradi tega dogodka. Car piše: Vest, da je postal Gorki član Akademije, je napravila name in na vse pametno misleče Ruse porazen vtis. Kaj je napolnil častitljive modrijane, da so izvolili Gorkega za svojega tovariša, mi je nepojmljivo. Niti Gorkega leta, niti njegovo delo niela vredna te časti. Mnogo resnejša pa je okoliščina, da je Gorki politično sumljiva oseba. Čemu so ga torej izvolili za člana Akademije. Jaz sem zaradi tega močno ogorčen in vam dajem nalog, da v mojem imenu prekličate to izvolitev. S tem upam, da se bodo glave akademikov nekoliko iztreznile. Nikolaj.

Voh pri šmrljih. Nemški učenjak dr. Kugler je natančno proučeval čut voha pri šmrljih kakor čebelah pri izbihi cvetlice. Če so si pridobili izkušnjo, da cvetlice z določenim vonjem zanje ne prihajajo v poštev kot hranilke, se končno ne spuste več nanje, temveč se odvrnejo od njih. Puskne je vršil raziskovalec s papirnatiimi cvetlicami, ki jih je prepožil a sladkorno raztopino ali navadno vodo in jih parfimiral z različnimi diševami.

Ladje, ki ne morejo utoniti. Nek francoski izumitelj je izumil posebno vrsto aparat, ki preprečuje utopitev ladje. Na francoski morski obali se je izvršil poskus, kako ta naprava odgovarja nameram. Ladjo so spustili na morje in v njej je bil zaprt izumitelj. Nato so ladjo potopili v globino osmih metrov. Po nekaj minutah se je ladja epel pojavila na površju. Aparat, ki omogočuje, da se ladja ne potopi, je težak 25 kg. Izumitelj trdi, da bi moral biti aparat za največjo ladjo na svetu težak deset ton. Ta aparat bi rešil ladjo tudi tedaj, če bi že voda vdirla vanjo.

po tvoji krivdi. Takrat sem prisegel in izvršil sem prisego. Ze dve leti hodim za teboj.« Mališ se strese in odneha.

Didje nagne glavo, obrne oči, vzdihne: »Verban! in se zgrudi.

Mališ se prestraši: »Mrtev! Mrtev! Umoril sem človeka. Kri!... Človeška kri! In kri vpije v nebo...« Oči upre v truplo, beži k oknu, se oprime križa in skoči, se pobere, teče in se ozira, če mu morda ne sledi mrtvec. Drvi preko polja, zagleda potoček in se spomni, da je žejen. Skloni se in zakriči: »Voda je krvava! Vse je krvavo! Hoče bežati, pa noze mu odpovedo in Mališ telebne na tla.

Bilo je že po polnoči. Brigadir tretje čete varnostne straže, stari Miha, je že obhodil s kljusetom in vojakii okolično gradu Breg. Miha je popil nekaj butilk na veselici v gradu in glava mu opleta kakor zgaranemu konju. Miha poje staro pesem o kralju Ludoviku, in konj sedemnajstletnik misli, da mu gospodar poje uspavanko. Miha ga bodri in poganja, konj pa špiči ušesa in se ustavi. »Aha! si misli Miha, »žejen je. Prav, prav, moj mali. Napojiš se. Le bliže k vodi, sinček!« A konj se ne gane z mesta. Vidi česar ne vidi gospodar. Miha se razjezi. Kar skoči iz grmovja človek, prime konja za uzo in kriči: »Življenje ali denar! Miha ne seže po sablji, še ozre se ne po svojih tovariših. Zakrohota se: »Prihajaj iz norišnice, da groziš z britvico vojaku! Roparja se hoče igrati takle oskubljence. Beži domov!« — Brigadir požene konja. Mališ pa, ki si je želel smrti in ni imel poguma, da se obesi ali prebode, se oprime konja za vrat in tuli: »Kaj? Nisem ropar? Pijanec sem? Čakaj! Zabodem konja in tebe.« Z britvico prereže konju žilo. Uboga žival poskoči in zaregeta zateglo. Miha zbežni. »Konja mi pobijaš? Na! Tu imaš! in ustrelj Mališa v čelo. Pištolin pok se družji z zvoki godbe v gradu. Mališ pada in obleži ob po-

RAZNO

Trboveljska revščina. Po seznamu je v trboveljski občini 314 onemoglih in siromašnih, 7 družin brez hranitelja s 15 družinskimi člani, 40 brezposelnih, ki so poročeni s 163 družinskimi člani, 12 brezposelnih vdov in vdovcev, 7 ločenih brezposelnih, 311 samcev, 90 samic in 18 samic nezakonskih mater z 41 družinskimi člani, skupaj 958 oseb. Onemogle podpira občina s majhnimi podporami, brezposelnim oženim se nudi pomoč, v kolikor je občini mogoče, za brezposelne samce in samice pa nima občina pravih nobenih sredstev, zlasti ne sredstev za izvrševanje najnujnejših javnih del. Zadnji zahtevajo sicer dela, zaposliti pa morajo od slučaja do slučaja samo družinske brezposelne očete. Obenem oskrbuje občina še 31 oseb v lastni ubožnici, izven občine pa podpira 18 onemoglih z denarno podporo. V javni kuhinji se prehranjuje dnevno 1100 ubogih otrok rudarjev, ki pri rudniku ne zaslužijo toliko, da bi preživljali očetje sami svoje otroke.

Neizplačan zaslužek delavstva v Srbiji. Belgrajska Delavska zbornica je v zadnjih 3 letih (1932, 1933 in 1934) izvršila 5383 posredovanj v korist 15.998 delavcev in namestencev. Največje številke posredovanj je bilo radi tega, ker delodajalci niso delavstvu pravočasno izplačali mezd. Tako je bilo zbornici prijavljenih takih delavskih terjatev za 8.842.645 Din. Od te vsote je bilo izplačanih z ozirom na naravnostno posredovanje zbornice 4.190.733 Din. potom so dišča dobrih ljudi zopet na posredovanje zbornice pa za 2.105.000 Din, tožbeni zahtevki pa je znašal celo 3.256.956 Din. Tu pa niso vpoštevani rudarski delavci, katerih se je od srede leta 1932 pa do novembra 1934 prijavilo pri zbornici 2451, ki zahtevajo od vsakega 8 poslodajalcev 5.478.383 Din. Iz tega uradnega poročila se vidi, da je morala zbornica posredovati za nad 14 milijonov dinarjev delavskih mezd pri delodajalcih.

Ako hočete, da ostanete limone sveže, jih denite v mrzlo vodo.

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

V ruskem pravoslavju je bilo pred revolucijo mnogo gnilega in trhlega. Carizem je že pod carjem Pavlom I. ponižal cerkev v svojo dekle in ogromno število duhovščine ni bila prav za prav nič drugega kot del carističnega birokratičnega aparata, ki je moral služiti režimu. Sveti sinod, najvišja cerkvena oblast, je bil sestavljen iz zanesljivih birokratov in reakcionarjev, cerkveni koncil, ki bi izvedel času primerne reforme, ni bil sklican že 300 let in režimu je najbolj prišlo, če je puščala rusko pravoslavno cerkev celo brez vrhovnega cerkvenega poglavarja, to je patriarha. Navedene prve boljševiške reforme ruski cerkvi in njenemu poslanstvu zato niti niso bile v škodo, kajti osvobodile so jo stoletnega dušljivega oklepa carističnega nazadnjaštva in ji vrnilo svobodo, ki jo cerkev za izvrševanje svojega poslanstva neobhodno potrebuje. Glede na to je zavel prve mesece po revoluciji v cerkvi tudi jako blagodejen in svež veter. Po skoro stoletnem presledku je bil izvoljen zopet patriarh (Tihon) in vse je kazalo, da se bo prerodila cerkev iz svojih lastnih notranjih sil.

Toda obetana svoboda se je izpremenila kmalu v preganjanje, kakršnih ne pomni krščanstvo že iz prvih stoletij svojega obstoja. Postalo je še tem strašnejše, čim več moči ima moderna država nego so jo imele staroveške. Boljševiški materialisti so mislili, da se bo sesula cerkev že s samo ločitvijo od države in z odpravo veroukuma iz šol, toda ona se je izkazala kmalu za najbolj trdoživo staro ustanovo, kajti bila je globoko zakoreninjena v najširših plasteh ruskega naroda. Ker so hoteli do dna uničiti ves stari družabni red in ustvariti za vsako ceno kolektivnega, so kmalu opustili svoje prvotno načelo, da je vera zasebna zadeva vsakega posameznika in prešli so v najhujši protiverski boj, kajti uvideli so, da bodo s samo protiversko propagando brez istočasnega uničenja cerkve opravili le malo. Že dne 1. marca 1. 1918 so ustavili plače vsej duhovščini, a da bi odvzeli cerkvi še vse gospodarske pogoje obstanka, so prešli takoj nato še k razlaščenju cerkvenih posestev. Duhovnikom so seveda odrekli volivno pravico, njihovi otroci niso bili sprejeti v nobeno višjo šolo in v nobeno službo, naložili so jim posebne davke, odrekli pravico do prejema živil in samostojnih stanovanj, a tistim ki so jih vzeli pod streho, so naložili posebno hude davke.

Bogastvo ruske pravoslavne cerkve je bilo pred revolucijo res veliko, kajti carizem je hotel ravno z gnošnim obsipanjem visokih cerkvenih dostojanstvenikov in vodilnih samostanov cerkev še bolj prikleniti nase in zadušiti v njej željo po notranjih reformah. Bilo je v Rusiji:

93 samostanov, ki so imeli do	110 ha zemlje
268 samostanov, ki so imeli do	546 ha zemlje
153 samostanov, ki so imeli do	3.277 ha zemlje
19 samostanov, ki so imeli do	10.925 ha zemlje
6 samostanov, ki so imeli do	72.100 ha zemlje

Vse zemlje je imela ruska cerkev 2.611.000 desetnin (1 desetina = 10.925 m²), razen tega še za okroglo 100 milijonov zlatih rubljev gotovine in neizmerno bogastvo v premišninah (dragocenostih itd.), ki so jih boljševiki zaplenili meseca februarja l. 1922 pod pretvezo, da rabijo

denar za stradajoče. Boljševiki so z zaplenbo tega imetja zadeli v srce vso organizacijo pravoslavne cerkve, ki je ostala naenkrat brez sredstev za vzdrževanje svojih številnih ustanov, a nižja duhovščina, ki je živela s svojimi številnimi družinami že poprej po večini skoro bedno, je bila čez noč proletarizirana ter obsojena v izstradanje, kajti niso ji prepovedali samo poučevanje mladine v šoli, temveč so prepovedali tudi ljudstvu vse dajatve popom. Začasno so jim milostno in brezplačno prepustili le še cerkve in neobhodno potrebne predmete za izvrševanje bogoslužja, a le v kolikor to ne ovira javnega reda. Ta omejitev jim je služila za prepoved procesij, cerkvenih pokopov in drugih verskih opravil.

Ti boljševiški ukrepi so seveda zrušili vse dotedanje socijalno stališče popov, ki so bili izenačeni s popolnoma neukimi voditelji raznih verskih ločin. Da se cerkveni dostojanstveniki s patriarhom Tihonom n ačelu niso mogli sprijazniti s temi ukrepi, je razumljivo, večina njih je bila pa seveda tudi sicer bolj naklonjena staremu carskemu režimu nego boljševiškim brezbožnežem, kar bo tudi umljivo samo po sebi! Glede na to začela cerkev tudi hud boj proti boljševiški revoluciji. Tihon je izobčil vse, ki bi izvrševali sovjetske dekrete o razlastitvi cerkvenega imetja in dal pobudo za organiziran odpor (seveda ne z orožjem) proti tistim sovjetskim odredbam, ki so se tikale vere in cerkve.

To je dalo boljševikom dobro došel povod za še hujši pritisk, kajti takoj v začetku se zaradi globoke vernosti ruskih množic še niso upali nastopiti odkrito in z vso silo. Toda sedaj so jim jako olajševale njih nakane tudi notranje razmere v ruski cerkvi sami. En del duhovščine je namreč občutil poprejšnje zasužnjevanje cerkve carizmu (cezaropapizem) kot največjo nesrečo zanj, zato je naravnost pozdravil ločitev cerkve od države, se skušal sprijazniti z boljševiškim režimom, poglobiti versko življenje in izvesti prepotrebne reforme že okostenelega pravoslavja, ki se je prav od definitivnega razkola l. 1054 dalje tako trdovratno upiralo vsaki preuredbi, drugi del pa sicer ni hotel ničesar slišati o boljševikih, vendar je tudi ta smatral razmere, kakršne so vladale pod carji, za nevdružne, a večina je seveda v vsem vztrajala ob strani svojih škofov in patriarha Tihona. Tako so v sami ruski pravoslavni cerkvi vzplamtel huda notranja nasprotstva, ki so se izražala v ogorčenih polemikah med vodilnimi cerkvenimi dostojanstveniki ter med posvetno in redovno duhovščino. Razmere so postale v marsičem slične velikemu verskemu prevratu, ki se je vršil v ostali Evropi sredi XVI. stoletja na pobudo M. Luthra.

V takih notranjih razmerah v pravoslavju samem so imeli boljševiki stališče jako olajšano in navalili so lahko z vso silo na cerkev. Zaprli in postrelili so samo v prvih letih 2 metropolita, 3 nadškofe, 83 škofov, 1219 duhovnikov in nešteto redovnikov ter redovnic. Pri bogoslužju so izzivali nered, da so imeli potem priliko cerkve zapreti in jih rekvirirati za svoje strankine organizacije kot zborovalne dvorane, kinematografe itd. Organizirali so posebne čete, ki so motile v cerkvah službo božjo, kar je vodilo pogosto do ogorčenega odpora ljudstva in to so potem boljševiške oblasti izrabljale za zapiranje cerkva in moritve duhovnikov.

Koliko tehta muha? Ljudje vemo, da tehta odrasel indijski slon do 124 etotov, tiger do pet etotov in največja roparica na zemlji, medved z Alajske, približno sedem do osem etotov. Vprašanje, koliko tehta muha ali kanarček, se zdi ljudem manj zanimivo. Vendar so se našli ljudje, ki so izračunali tudi to težo. Kanarček tehta povprečno 25 g, z medom obložena čebela en in trideset grama, navadna muha pa največ šestinsko grama. Pisemka znamka pa tehta povprečno dvajsetinsko grama.

Elektrika v človeškem telesu. V vsakem delu telesa deluje trajno sila neznan električni tok, ki

pa ga je mogoče z zelo občutljivimi aparati izmeriti. Raziskovanja so pokazala, da označuje vsak organ in vsako njegovo delo čisto določena napačnostna razlika, ki je drugačna v bdenju in drugu. Na v spanju in spet drugačna po zauživanju mamil itd. V hipu, ko preneha biti srce, izgine električni tok v telesu skoraj popolnoma, se polagoma z nekimi razlikami za različne organe spet pojavi in nato dokončno preneha. Mrtvo telo ne kaže električnega toka. Učenjaki proučujejo že dalj časa samotačno vprašanje, da-li povzroča električni tok izmenjavno snovi ali pa izmenjava snovi električni tok. To

vprašanje bo težko rešiti, kajti oba pojava sta v medsebojnem zavisnem razmerju, tako, da drugega brez drugega ni. Vsekakor pa ima elektrika v notranjem delovanju našega organizma večjo vlogo, nego smo mislili doslej.

Tibi ocean med Ameriko in Azijo oddaja svoje vodne mase proti zahodu Indijskemu oceanu. Ta je nekako vodno zbirališče, je najtoplejši in izhlapeva zato največ vode. Nekaka mrtva točka je južni rtič afriške obale, kjer se držita Atlantski ocean in Tiho morje. Tod tokovi ne silijo nikamor, kar kaže vodno ravnostotočje.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali ne prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitne ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Parne pekarske peči

in stroje postavlja »Tebnac« — Ljubljana. Mestni trg 25. — Sprejema zastopnike iz vseh krajev.

Kmetija v krškem središču naprodaj za Din 60.000 — Polrehna gotovina Din 20.000. —, za ostalo se počaka več let. Poizve se pri Kolar M., Bučka pri Krškem.

Ridor še ni imel

dobrih čevljev, naj jih naroči pri Jerneju Jerajcu. Zavoj št. v. 10, p. Smednik.

Mlin s stalno vodo se prodaja. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 852.

Elektrotehnično podjetje oblatveno pooblašeno Obisk Gabr., Dol. Logatec.

Odda se v oshrobo

18 letna hroma deklica s 100 — Din stalne mesečne podpore, starejši žen-ki v bližini župne cerkve. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 966.

Rupim vložno knjižico s 25—30.000 — Oskrajne hranilnice Slovenjgradec. — Plačam dobro. Ponudbe upravi Domoljuba pod »Ugodnost« št. 851.

Posestvo obstoječe iz renovirane hleva kozolca, njive prodam. Pri hti vrt. Cena Din 48.000 —. Rahne Pavla, Podgora št. 2, Dol pri Ljubljani.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Prodajam dobro, tretjim letom, — Rihtar, Plešivica 64, Br. zovica.

Z krolašha vajenca

takoj sprejme, enega začelnika, enega, ki je že učil te obrti — Oskrova v hiši. Dolnišek Karl, kroač, Kamnik.

Prodajam skedenj v dobrem stanju, in češnjeve deske. — Zavrh 10, p. Metivode.

S. uzbó dobi deklet, vajenca kmetkega do a. blizu Ljubljane. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 976.

Rupi se oven, 12 leti, zdrav in krepak. Ponudbe na upravo Leončiča, Ljubljana.

Za vsa čevljarska dela tuji popravila se priporoča prijateljem in znancem Pajk Jože, čevljarsko. Luče p. Višnja gora.

Mlado kravo dobro mekari kupi. — Kozovšek Marija, Dravljice 7. p. St. Vid nad Ljubljano.

Dekle, pridno in pošteno, no sprejemem. Izidor Florjančič, Dravljice 34.

Jabolčna drevesca zdrava, pravilno vzgojena, vrste v okviru sadnega izbora nudi zelo ugodno. Gabrijel Koren, drevničar, St. Lj. pri Vrtenju.

Prodajam nekaj v. zov sladkega sena in otava. Hočevlar. Zg. Šiška 11.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Povračnik, usnjete, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14.

Naš znani vsakoletni SEJEM se začne 31. januarja 1935

Zdaj imate priložnost

Letos odprodajamo veliko množino čevljev, rokavic, nogavic, pletenin, porcelana, stekla, kuhinjske posode itd. po izredno nizkih cenah

Oglejte si naš sejem v trgovini, nikdo Vas ne bo vprašal, kupite kaj ali ne.

Zabavališče in kino-predstave za otroke v spremstvu.

ANT. KRISPER, LJUBLJANA
Štirifarjeva ulica 1-3 Mesni trg 26

Avstralija je lansko leto izvozila ogromno množino surovega masla, nič manj kot 110.000 ton, kar bi bilo toliko kot enajst tisoč vagonov. Od tega so samo na Angleško prepeljali 100 tisoč ton, torej le 10.000 ton v druge kraje. Znanost je pač, da so Angleži zelo »sneđenik« ljudje.

Sest bilijonov kosov opeke so lani porabili na Angleškem. Ako bi bile tudi vse opekarnice v polnem obratu, kolikor jih imajo, bi zmogle samo 4 in pol bilijona kosov. Tako so morali okoli dva bilijona opeke uvoziti iz Belgije in drugod.

Brinje in fige vedno v najboljši kakovosti dobite pri trdnici

FRAN POGACNIK d. z. o. z. - Ljubljana - sedaj Tyrševa (Dunajska) št. 33 Javna skladišča (Balkan)

Angleži so še predlanskim izvozili 381.000 parov čevljev, lani pa samo še 251.000 parov

Ameriške mesnice morajo biti vse opremljene z aparati za hlajenje mesa v izložbenih oknih.

V bodoče bodo v Franciji sprejemali v tajno policijsko službo samo može z visokošolsko izobrazbo.

Miss Eliza Cranis je bila 37 let prva kuharica v St. Giles bolnišnici v Londonu. Dnevno je kuhala za 900 bolnikov in 200 uslužbencev, z drugimi besedami, vsak dan 3300 porcij.

Sedaj trdijo strokovnjaki, da so ljudje z nadnormalno težo primernejši za zračno plovbo, zlasti piloti, kajti dobro rejen človek lažje prenaša telesne in duševne napore, kot pa suhec.

Zimo za žimnice, madrace, dajem na hranilne knjižice Mestne hranilnice v Kranju
FRANC JEŠE, žimopreja
Stražišče pri Kranju.

»Svet je pa res majhen.« je tožil Iree svojemu prijatelju. »Poglej, lansko leto sem osreda Brandyja arečal v Parizu. Dober teden pozneje sem ga videl v Benetkah in komaj par dni nato v Rimu; zelo sem se začudil, ko mi je prišel nasproti v Kairu in končno sva se videla zopet na parniku na poti domov. Kaj praviš ti k temu?«

»Pa bi mu bil že takoj pri prvem srečanju plačal, kar si mu dolžan.«

Sam sebe je tepel. Pat si je nabavil novo obleko, svojo staro pa je nataknil na kol ter jo postavil na svojo njivo kot strašilo. Ko se je naslednjo noč vračal proti domu, se mu je zdelo, da se je na njegovo njivo prikradel tat. Pobral je krepce ter se po prstih približal dozdevnemu tatu, katerega je pričel neusmiljeno pretepsti. Šele čez nekaj časa je opazil svojo zmoto. Tresel se po vsem životu je tekel domov ter težko sopoč dejal svoji ženi: »O, Brigita moja, toliko da sem jo odnesel! Če bi bil ono staro obleko nosil samo še dva dni, bi ti zdajle govorila z mrtvim svojim možem.«

Sodnik: »Koliko ste pa dobili takrat?«
Obtoženec: »Nič, še plačati sem moral.«

Podaljšaj si življenje!

Življenje moramo podaljšati, boleznim preprečiti, boleznim ozdraviti, slabosti ojačiti, nesrečne moramo uvrstiti, in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, poštenost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov

Zadovoljstvo

Je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, odvrniti Tvoj žalost, napolniti Te z novim upanjem; ta pot se pa opisana v razpravi, ki jo Te more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razloženo, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mislice, odvrniti slabo razpoloženje, trdnost, raztresenost, oslabilenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih bolezenskih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

ERNST PASTERNAK, Berlin SO,
Michaelkirchplatz 13, Abt. 124.

V Argentini stane dobro rejen vol, katerega meso razpošiljajo v zmrazjenem stanju, do 20 dolarjev. Za kožo dobijo toliko, da so s tem povrnjeni stroški klanja, hlajenja in še prevoz je plačan s tem. V Evropi pa je donos zmrazjenega mesa argentinskega vola do 50 dolarjev.

Brinje, fige in rozine za žganjekuho oddaja po najnižji ceni trdnica
IVAN JELACIN, Ljubljana Emonska c. 2.

Na Japonskem, Kitajskem in v Turčiji je starostna doma mladeničev, ko se smejo poročiti določena na šestnajsto leto, za deklice petnajsto leto.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Izdajatelj: Dr. Gregorij Fečjak

Urednik: Jože Kosiček

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čed